

מורשת חיל הקשר והתקשוב בה"ד 7 בית היוצר למצוינות

חוברת מקורות

תשרי תשע"ב ערכה מס' 13 אוקטובר 2011

תוכן עניינים:

עמוד	נושא
4	הקדמה
5	מחנה הגדעונים "המברק עבור יעבור"
6	פקודת ההקמה
7	מפגש וותיקים ראשון: שלמה ענבר, רינה הררי, אליעזר הררי, יעקב בעל-שם, חגי גרי, צבי אמיד, חיה רוגנר, חיים רוגנר, חיים קמיניץ, צבי פרום, יעקב בעל-שם, יצחק פלג, דב גבע, אורי ורד, לוי ברק.
25	מפגש וותיקים שני: חגי גרי, יצחק ליבנת (וייס), צבי אמיד, אליעזר הררי, אברהם רבינוביץ.
29	דברי מפקדי הבה"ד לדורותיהם: אל"מ (מיל') אורי גורן
30	סא"ל (מיל') יעקב אלמוג
34	סא"ל (מיל') צבי אל נתן
37	סא"ל (מיל') ארנון איתן
39	אל"מ (מיל') אליעזר הררי
41	אל"מ (מיל') עמינדב מזרחי
43	אל"מ (מיל') ישראל שחם
44	אל"מ (מיל') אברהם קיים
47	תא"ל (מיל') שלמה וקס
48	אל"מ (מיל') גרשון רוטשילד
50	אל"מ (מיל') אילן חורש
51	אל"מ (מיל') ארנון זוארץ
53	אל"מ (מיל') מאיר לוי

55	אל"מ (מיל') דורו גבע
57	אל"מ (מיל') מייקי מסטאי
59	דברי המרואיינים האחרים : סא"ל (מיל') גדעון לוי
60	רס"ר (מיל') בני שפירא
61	סא"ל (מיל') אהרן גד
62	סרן (מיל') יוסי ניצני
63	טור' דליה שץ
64	רס"ן רויטל ברגית
65	סג"מ איה קרלינסקי
65	רנ"ג יצחק בן שושן
66	רנ"ג שלומי מרטינובסקי
67	רנ"ג זורו שמואל
69	רס"ב מוטי כרמלי
70	רס"ב יוסי בריסי

הקדמה

החוברת באה להעשיר את ידיעות המתעניין במורשת בה"ד 7 - בית היוצר למצוינות של חיל הקשר והתקשוב. בה"ד 7 הוא ליבו הפועם של החייל, כול חניך מגיע איליו לראשונה כדי ללמוד את מקצועות הקשר ולאחר מכן - להשתלמויות ולקורסים בשירות הסדיר ובמילואים. בה"ד 7 הוא המקום בו מעוצב החייל, בו נבנית תורת הקשר והתקשוב, בו נבחן ומעוכל כול חידוש ורק לאחר שהוטמע בבה"ד 7 הוא מועבר ליחידות השונות.

האדם הוא המרכיב הבסיסי והחשוב של צה"ל ובבה"ד מעצבים ומכשירים את חיילי חיל הקשר והתקשוב.

בחוברת ניתן לעקוב אחר ההתפתחות של הבה"ד מהימים הראשונים ועד לימינו. רואינו רבים ממפקדי הבסיס וכן אנשי סגל שליוו את הבה"ד במשך שנים רבות ויצקו את היסודות שנשמרו עד עתה והפכו את בה"ד 7 לדוגמה לשיטות הדרכה בצה"ל. החוברת משלימה את הסרט ואת המצגת וחוברת ההדרכה ומערך השיעור הנכללים בערכת ההדרכה. עיון בחוברת יעשיר את המתעניין ואת עורך השעור בידע ויסייע לבחור מרצה מקבוצת הוותיקים ומהסגל הנוכחי להופעה בפני החניכים.

בחוברת נכללו דבריהם של ארבעים ושלושה מפקדי הבה"ד, אנשי סגל וותיקים וכאלה המשרתים כיום. הם נאספו במסגרות שונות ומובאים כלשונם לאחר עריכה המתבקשת להגשה בכתב. כן נכללים דברים של וותיקים בשני מפגשים, שאורגנו ע"י העמותה להנצחת חילי חיל הקשר והתקשוב במיוחד לצורך הכנת ערכת המורשת.

מחנה "הגדעונים"

בה"ד 7 הוקם בדצמבר 1948 בשם "גבעת האלחוט" תרגום לשם האנגלי Signal Hill ע"ש תחנת רדיו בריטית שפעלה במקום בתקופת המנדט. במרוצת השנים שונה השם ל"בית הספר הארצי לקשר". עם הקמת אגף התקשוב הוסב השם לבית הספר למקצועות התקשוב". המחנה בו שוכן בה"ד 7 נקרא "מחנה הגדעונים" ע"ש אלחוטני ההעפלה שכונו "הגדעונים".

"המברק עבור יעבור"

"המברק עבור יעבור" היא הסיסמא שליוותה את קבוצת המייסדים של בה"ד 7, שהתקבצו מ"הגדעונים", הפלמ"ח ולוחמי תש"ח מההגנה, הצבא הבריטי והבריגדה היהודית. הם עיצבו את הרוח המפעמת בבה"ד, חיברו את המערכים הראשונים ושימשו חלוצים למקצועיות ולשיטות הדרכה מתקדמות. מעשרות חניכים גדל הבה"ד לבסיס סואן, הסיסמאות התחלפו, הציוד השתנה ללא הכר, אבל הרוח נשארה. בה"ד 7 הפך מוביל בשיטות הדרכה בצה"ל. סגל המפקדים והמדריכים טיפח סביבת עבודה רעננה ואת השהות בו לחוויה מהנה. הבה"ד בדומה לחיל הקשר הרחיב אופקים, קלט את האלקטרוניקה ואת המחשבים, צבר ידע והתמקצעות בשיטות הדרכה, ובהטמעה מהירה של הלקחים משדה הקרב. הכול מתחיל פה, נעכל ומועבר לכלל החיל. בהד 7 צועד עם הזמן, מתפתח, משנה שיטות וסמלים אך נאמן תמיד למצוינות.

מפגש וותיקים ראשון

שלמה ענבר

בה"ד 7 הוא מוסד צה"לי שבו מוקנית ומתגבשת תורת הקשר והתקשוב ובו פועמת רוח החיל לדורותיו. בבסיס זה התחנכו כמעט כול אנשי הקשר והאלקטרוניקה, המחשבים והתקשוב. מיומו הראשון זהו הבסיס המרכזי במרקם חי"ק ובו עוצב אופיו של החיל ושל כל חייל. הוא עמוד השדרה והמרכז הרוחני והמקצועי של החיל. בה"ד השפיע וממשיך להשפיע על התפתחות הקשר והשליטה והבקרה על כל צה"ל. הוא התשתית המקצועית, החילית והאנושית של חיל הקשר מהטוראים ועד הקצונה הבכירה. המיומנויות שנרכשות בבסיס הן התשתית להתפתחות של כל חייל, מדריך או איש סגל, גם בסדיר וגם במילואים, ונדבך חשוב בחיים האזרחיים. זהו בסיס דינמי, פעיל, המגשים את צרכי החיל ברוח העשייה לפי הסיסמה, "המברק עבור יעבור" - המוטיב שלאורו פועלים חניכי הבה"ד. הבסיס משנה צורה ותוכן בהתאם להתפתחות צה"ל. הוא מוסיף מקצועות לימוד לעת הצורך ומשיל תחומים שעבר זמנם. הוא נמצא תמיד כמה צעדים קדימה ומאפשר קליטת מקצועות חדשים, מסגרות חדשות, ארגון מחדש, טכנולוגיות ושיטות צבאיות ואזרחיות. הוא מצויד במיטב אמצעי ההדרכה ומיישם את מיטב שיטות ההדרכה באמצעות מפקדים ומדריכים מצוינים המקדישים את מיטב זמנם וכישוריהם למקצוע ההדרכה.

בעבר ובהווה פועל הבסיס לא רק כבית ספר בלבד אלא בתחומים התורמים לחברה. בשנות החמישים שימש כור היתוך לקליטת זרם העולים ע"י הנחלת הלשון העברית לחניכים והתאמת הקורסים לעולים החדשים. בה"ד פעל בית ספר מקצועי, שהקנה גם הכשרה כללית במקצועות כמו תנ"ך, עברית, חשבון. שימשתי מורה לתנ"ך ועברית כאשר חסרו מורים. בשנת 1950 הקמנו ענף קשר קווי שכלל מדור קוונות שדה וקוונות עלית. הוכשרו עשרות קוונים שהשתלבו לאחר מכן בעבודות בזק וחברות טלפוניה. בה"ד הוכשרו יחידות קשר ובו נבנו

והתארגנו יחידות לפני יציאה למלחמה. ארגנתי ואימנתי את גדוד הקשר האוגדתי 348 ויצאתי איתו למלחמת סיני בציר המרכזי, ציר ניצנה.

הבסיס מכשיר אלפים רבים של חיילים וקצינים בשנה, בכלל זה קורס המפקדים ובראשם הקורס המתקדם שהתורה והאמנות הנרכשים בו מהווים את התשתית המקצועית של הפיקוד בחיל.

אזכיר את מתקן האימונים לקוונות ותרגילי השטח ששימשו דוגמה לשיטות ההדרכה. כן אזכיר את ביתני אלחוט הדיבור, ששימשו לתרגול.

בה"ד 7 שימש לא רק בית היוצר לתורת הקשר והתקשוב, אלא בית יוצר לזוגיות. רבים מהזוגות הנשואים מקורם בבה"ד.

הפעילות היעילה של הבה"ד התאפשרה הודות למערך ציוד ולוגיסטיקה ברמה גבוהה, מערך שאפשר לקיים שיגרת הדרכה מסודרת ויעילה.

הבה"ד קיבל תחת אחריותו את בית הספר למחשבים בסמ"ת. הוא התקדם מיונים ללוויינים, לתכנות ולמחשבים, הצפנה ומקצועות רבים אחרים. הוא צועד עם הזמן ומכין יכולות לעתיד.

עמותת חיל הקשר מקיימת קשר רציף עם הבה"ד להנחלת המורשת באמצעות ביקורים, ערכות מורשת, הדרכה בבית האוסף ועוד.

לקיום קשר לא מספיקה הטכנולוגיה, צריך רצון לקיים קשר. בבה"ד קיים הווי של משפחה גדולה. עד היום משתמשים במושג משפחת חיל הקשר. החומר האנושי הוא ברמה גבוהה עם מוטיבציה ועם יכולת תקשור אנושית ולכן התפתחה אוירת "הביחד", עבודה בצוותא, היכרויות, שהם הבסיס ליצירת קשר. קיימנו קשר אישי, חברתי ולאומי. קשר טוב בין אנשים הוא תנאי לקשר טוב במערכת. בה"ד הצטיין ברוח עשייה, ברוח לאומית, בתרומה לקהילה, לצבא ולביטחון.

אליעזר הררי

הייתי חניך בקורס קצינים ובתפקידים שונים בבה"ד משנת 1948 עד 1952. בשנת 1949 גרנו כחניכים באוהלים, לא היו אז מגורים בבה"ד 7, במחלקה 4 חיברנו המנון. הלימודים נמשכו עד שעה 5 ומשעה זו היינו חופשיים לשיר, לרקוד ולרקום חברויות. מתחת לאיקליפטוסים נוצרו זוגות.

שלמה ענבר

מונטי ורינה הם זוג מאקליטפוס מס 1. האיקליפטוסים הם מתקופת הבריטים. אחר כך התחילו נטיעות חדשות, נטיעות בן גוריון. בבה"ד היו מספיק בנים ובנות והמגבלה הייתה מספר המקומות להתבודדות.

יעקב בעל-שם

המפקד לא היה מרוצה מעניין האיקליפטוסים והוא ערך סיורים במרחב של הבסיס לגילוי הזוגות. היה מדריך בשם אמנון כרמי ששימש אחר כך שופט בבית המשפט המחוזי. הייתה לו חברה. הוא סיפר לנו: אתמול בלילה המפקד חיפש שוב. נסע עם הג'יפ ולא ראה אותנו כי היינו כל כך נמוך.

חגי גרי

השמירות בבה"ד היו בזוגות. אם רצית לשמור עם מישהי והיא הייתה משובצת לשמירה עם אחר, היית מתחלף עמו.

המסיבות בבה"ד 7 היו משהו משהו, המסיבה המרכזית הייתה בחנוכה. כל שנה בדצמבר הייתה נערכת מסיבה גדולה מאד. אחת החוויות הייתה שעל השולחן היו חנכיות, שלא היו מחוברות לשקע חשמלי. התפלאנו איך הן דולקות. מסתבר שמתחת לשולחנות הניחו כבל RF עם תדירות גבוהה להדלקת הנורות של החנכיות.

צבי אמיד

מורס אי אפשר לשכוח, כשם שאין שוכחים את השם. אני לא מסוגל היום לקלוט או לשדר במהירות של 24 או 32, אבל באופן בסיסי אני זוכר את המורס. מורס היה אחד מאמצעי הקשר הבסיסיים. קשר לטווחים יותר ארוכים נעשה במורס. את המורסיסטים היו ממינים לפי מבחן הצליל, היו משדרים לכאורה צלילי מורס ומבקשים לזהות הצלילים. מי שלא זיהה לא נקלט בקורס, מי שעבר את מבחן הצלילים התקבל לקורס מורסיסטים.

חיים רוגנר

היו נהוגים קודים כמו "קיס", שמשמעו עשה סיבוב קטן למטוסים. חלק מהקשר לירושלים היה מבוסס עדיין בשנת 1947 תחילת 1948 על אמצעים ראשוניים. ההודעות על כניעת העיר העתיקה וגוש עציון נתקבלו בחלקן ע"י יונים, חלקן באיתות ראייה יום או לילה.

רינה הררי

לפני בה"ד שירתתי בפיקוד דרום ויכולתי להשוות. בבה"ד לא יצאנו הביתה, היה לנו זמן פנוי, נסעתי עם קומנדקר לבית חנן והבאתי עגבניות וביצים מהמשק. הבאתי גם צמחים ושתלנו גינות ליד הביתנים. סוודרים לא נתנו לכביסה, כיבסנו בעצמנו.

חיה רוגנר

כל יום שישי הבחורות אספו עצים להדלקת מדורה למעין בויילר למקלחת. החלון היה שבור ואחת הבנות הייתה שומרת בחוץ שלא יציצו.

רינה הררי

הבנים קוששו עצים ושם גדלו גם פטריות. הכנו מרקים וטיגנו פטריות. תמיד היה מרק חם.

הדרכתי באיתות ראייה. כשהייתי בת 15 עמדתי על הבריכה בבית חנן ועסקתי באיתות. כשבאתי לטירונות שאלו היכן אני רוצה לשרת והשבתי מיד לקשר. קיבלו אותי כי חסרו מדריכים לאיתות ראייה.

התגייסתי בשנת 1950. הפנו 120 בחורות לקורס סודי, נבחרו 23 ונשארו 13. כל אחת קיבלה חבית ענקית לתוכה הוכנסו המברקים שהיה צריך לשרוף. בבה"ד השתתפנו בקורס איתות ראייה. פיזרנו חניכים במרחב והפעלנו אותם ברפרף, הליוגרף או דגלים ובערב בפנסים. בלילה היינו צריכים לאסוף את החניכים מהישובים והשומרים במחסום בדקו את הסיסמא. לחיל הים לא היו קורסים של איתות ראייה והדרכנו גם אותם.

יעקב בעל-שם

בנובמבר 1948 כאשר הגענו לקורס סמלי וקציני קשר בסוף מלחמת השחרור הייתה התרופפות של משמעת. מפקד הבסיס איתר בלילה את הרובים שלא היו קשורים. בבוקר התעוררתי כאשר אור פנס סינוור את פניי. מולי עומד מפקד הבסיס ובדק כיצד שמרתי על הרובה. זו הייתה הדרך להקפדה.

חיים קמיניץ

לחיל הקשר הופנו אנשים עם איכות גבוהה, בוגרי ביי"ס תיכון, בני גיל והשכלה דומה, מה שתרם מבחינה חברתית. המשמעת הייתה חזקה, כל יום נערך מסדר בוקר. לארוחות הלכו בשלשות והרס"ר עמד ברחבת הדגל והשגיח על ההליכה ואם לא צעדו כראוי המחלקה נשלחה לריצה עד פסי הרכבת. מסדר בוקר היה כהלכתו עם מפקדי המחלקות. מפקדי הפלוגות השתתפו במסדר לקראת שבת, מדובר במונטי, איציק וייס ומייק. הם לא היו פעילים בתחום

המשמעת. הרס"רים ומפקדי המחלקות היו אחראים על המשמעת. המסלול המשמעתני לא היה משולב במקצועי, אבל תרם רבות. נוצרו הרבה זוגות בשל השכבה החברתית הדומה. בבה"ד הכרתי את אשתי, שהייתה מדריכה. שלמה ענבר

לאחר מלחמת השחרור צה"ל התגבש. הייתה אסכולה של ההגנה ואסכולה שנייה של הצבא הבריטי. באסכולה הבריטית דגלו בסדר, תרגולות, מסורת וללא אלתורים. המשימות הוכנסו דרך הרגליים. הרעיון הוא שכאשר אתה ממושמע אתה מבצע את התפקיד בצורה מסודרת ואם לא היית ממושמע אפשר היה לצפות לתקלה.

חגי גרי

המשמעת בבה"ד 7 הייתה חלק בלתי נפרד מהחיים, מהאימונים ומהלימודים, לא הייתה הפרדה, אחד קשור בשני. זה התחיל בריצת בוקר פעם לכיוון רמלה ופעם לכיוון בית דגן. במסדר אוהלים בבוקר אם אחת המיטות לא הייתה מסודרת החניך והמיטה עם כול הציוד היו מתייצבים בצהרים ברחבת הדגל ואם מספר מיטות לא היו מסודרות - כל האוהל היה מגיע בצהרים לרחבת הדגל עם כול הציוד.

כשהייתי חניך בקורס מדריכים היה מסע עם מ"ק 300 ששקל 17 קילו, מסע עד לירושלים במשך יום שלם. המדריך גרשון גולן הריץ אותנו עם המ"ק 300. בה"ד 7 הצטיין בתרגילי סדר. המשמעת הייתה שזורה בלימודים ובאימונים והיא תרמה לביצוע הקשר וללחימה.

צבי אמיד

המשמעת לא הייתה לצרכי משמעת לשמה. עבודת הקשר בנויה מתרגילים והקפדה על פרטים קטנים, סדר וביצוע תרגולות. המשמעת והחינוך לסדר וההקפדה מביאים לביצוע הולם.

יעקב בעל-שם

בה"ד 7 שימש הגורם המוביל בהדרכה, הנחה בשיטות הדרכה. הסיסמא הייתה: אם לא השכיל החניך לקנות דעת אות הוא כי המדריך הרע ללמד. בה"ד 7 היה כל הזמן בקדמת שיטות ההדרכה.

לקורס מתקדם לקציני קשר הכנו במשך חצי שנה את חומר הרקע. לא היה חומר על מחשבים והתמסרתי להכנת ספר במשך 4 חודשים, ששימש חומר לימוד במשך שנים. בבה"ד הקפידו שכל מה שנלמד יהיה מבוסס ובהיר.

חגי גרי

כשהגעתי פעם שנייה לבה"ד הייתי קצין הדרכה של הבסיס. תפקידי היה לפתח שיטות הדרכה. אחד הדברים שפותח באותה תקופה היה לוח מגנטי. עד אז השתמשו בלוח, שהיה מצופה בשמיכה צבאית. השכלול היה לוח מגנטי מפח עם מגנטים קטנים והחלפנו כתוביות במהלך השיעור.

בה"ד 7 היה ראשון מכל בסיסי ההדרכה בצה"ל שהכניס לשימוש את הויוגרף. קדם לו מטול שקפים. כול הבסיסים האחרים באו לבה"ד 7 ללמוד שימוש בהליוגרף, שהיה גולת הכותרת באותה תקופה.

אני מתבונן בגיליון במחנה מאפריל 1959, בשער ישנה תמונה של כיתת מורס בבה"ד. נאמר שם: "אל תרבו בדיבור, נוהג חגי קצין ההדרכה של ביה"ס להגיד למדריכים שתחת השגחתו, החיו השיעורים, ערכו תצוגות של צוות קשר יחידתי במקום לשרטט דיאגרמות על הלוח, השתמשו ככל האפשר בעזרי אימון". גישה זו מציינת את צוות המדריכים שלזכותם נזקף היות ביה"ס מן היעילים בצה"ל.

היו מתקני הדרכה, אחד מהם לקוונות שדה, שטח שבו הודגמו סלילת קו, מעבר עילי, מעבר כביש. המתקן היה חלק בלתי נפרד מההדרכה בקוונות שדה. כיתת

צבי אמיד

הימים הראשונים של בה"ד 7 היו של התארגנות, תהייה ויצירת שיטות.

חיים רוגנר

הקשיים בקליטת מורס הם לא מעטים, זו עבודה מייגעת. לחניכים היה מושג על קווים ונקודות ולא על צלילים. הם היו משוכנעים שיכתבו נקודות וקווים. מה שנדרש מהם היה לקלוט צלילים קצרים וארוכים ביחס של אחד לשלוש.

החניכים ישבו ליד שולחן ארוך, משני הצדדים הייתה מחיצה עם כבלים, אוזניות ומפתח מורס מרותק לשולחן. התלמיד שם אוזניות והמדריך התחיל לשדר לו אותיות בקצב איטי. הקצב המינימאלי היה 4 חמישיות בדקה.

רינה הררי

באיתות ראייה קיבלתי את המברק על נפילת בית הקק"ל בבית דגן, קלטתי את ה-SOS שלהם והעברנו הודעה לנס ציונה. איתות ראייה היה מקצוע.

אליעזר הררי

הטלפון הראשון בעומר הותקן בקורס קוונים עליים בעזרת דואר ישראל, זה היה תרגיל סיום של קורס בשנת 1952.

חיה רוגנר

המדריך חבקין הניח מיקרופון סמוי בכיתת לימוד כדי לצפות במהלך השיעורים, משהו כמו האח הגדול. שלחו אותי ללמד גדנעים ואני חששתי מהם מאד ומהמיקרופון הסמוי.

שלמה ענבר

הבסיס נמצא תמיד שני צעדים קדימה ביכולת להקנות ידע והתמיד לקלוט מסגרות, שיטות וטכנולוגיות חדשות.

לפני מלחמת קדש יחידה 348 אוגדתית התארגנה ואומנה במשך שלושה שבועות בציוד של בה"ד 7.

חיים רוגנר

מורס הוא מקצוע קשה. צריך להביא את התלמידים ליכולת לאתר צלילים כאותיות וגם לשדר. לכל תלמיד בשולחן היו אוזניות ומפתח מורס. שלב ראשון למדו קליטה. לא לימדו לפי סדר האלף בית. בהתחלה שמעו באיטיות מוגזמת, היה צריך להתעלם מקווים ונקודות, רק להאזין לצלילים. היה צורך בחודש ימים כדי ללמוד את האותיות. הכתיבה היה מורכבת מ-5 אותיות, בשל הקשר עם כתבי סתר שהיו בימים ההם מורכבים מחמש אותיות מעורבות.

היה צורך במאמץ רציני. התלמידים הטובים היו מגיעים למהירות של 14 והמדריכים עד 30 ויותר חמישיות בדקה

לאחר הקליטה למדו שידור. מניחים שתי אצבעות על כפתור שחור קפיצי, כדי לא לאמץ את הזרוע, כמו פסנתרן.

תוך 3-4 חודשים רוב החניכים הגיעו ל-14 חמישיות בדקה. הייתה נשורת גדולה. בהשראת המורס הוקמה תחנת רדיו לחובבים בבה"ד.

חיה רוגנר

כשהדרכת התחילו להכניס טלפרינטר. לקחתי את החניכים לבית ספר רימון ללמוד כתיבה במכונת כתיבה, כי לוח האותיות היה זהה.

צבי אמיד

אלחוט מורס היה בימים ההם אמצעי קשר עיקרי ובלעדי לטווחים ארוכים. לדוגמא, הצנחנים התקשרו לארץ בדרך זו וגם על כיבוש אילת הודיעו במורס.

עד שנות השישים אלחוט מורס הי ה אמצעי כמעט בלעדי לטווחים שמעבר למכשירים נישאים מ"ק 300, VRC ועוד, גם מעבר לגבולות הארץ. אנשי חיל הקשר נתנו שירות לתחנות אלחוט בשגרירויות. למורס נדרשו תכונות מיוחדות בתחומים ספציפיים ויכולת קליטה של צלילים ברקע של הפרעות. היה עליהם לפענח מתוך הצלילים מילים ולהגיש את המברק.

חיים רוגנר

בשלב מסוים הקימו חדר מורס עם טייפרקורדר, שהחליף את העבודה הידנית של המדריך. מהחדר שודרו הצלילים לאוזניות של התלמידים, צליל נקי ואפקטיבי בהשוואה לעבודה הידנית של המדריך. הרעיון הומצא על ידי דוד עתר. לימדנו גם את אנשי חיל האוויר וחיל הים.

לוי ברק

שירתתי שלושים שנה, פעם ראשונה בשנת 1965 כמפקד קורס קצינים ופעם שנייה בשנת 1968 כמפקד ענף אימון מפקדים שכלל קורס קצינים וקורס קצינים טכניים. בשנת 1965 בצה"ל לא היו אוגדות והרמה הגיעה לקצין קשר גדודי או חטיבתי. בשנת 1965 כשבאתי לפקד על קורס הקצינים הרמה של האנשים הייתה נמוכה. בצה"ל לא הייתה קיימת אז אוגדה, היו קציני קשר חטיבתיים וברמה של גדודי חי"ר ושריון. המוטו היה שהצבא עושה אותך לקצין והקשר עושה אותך למפקד. לא פעם כעסו עלינו. בשנת 1968 חזרתי לבה"ד כמפקד ענף אימון מפקדים שכלל השלמה חילית לקציני קשר ולקצינים טכניים, הרמה העמיקה ואימנו לרמת אוגדה. תרגיל הסיכום היה אוגדתי. גייסנו גדוד קשר אוגדתי והצוערים קיבלו את תפקודי הקצינים, שהיו משרתי מילואים ושחררו לביתם.

המיוחד בקורס הייתה ההשלמה החילית, הידע המקצועי, המשמעת, הדיוק והיכולת לשלוט בכל המערכות ולהנחות הקשרים לפקח על הביצוע ולהבין את מהות המערכת שהם עשויים לעמוד בפניה.

הייתה בעיה כיצד לארגן דילוגים. בעיה נוספת הייתה מערכת צ"ן, היום רדיו-טלפון, שהוא יותר משוכלל. לצ"ן היו אנטנות הידראוליות והיה צורך להעלות אותן לגובה רב. אם הן לא הותקנו נכון מבחינת החיזוק, הרכב היה עלול להתהפך והאנטנה להישבר. פתרנו את הבעיה על ידי חיזוק האנטנה לרכב ברצועות ולא ויתרנו על מהירות ההקמה. דבר נוסף שהנהגנו בקורס הוא דרך נכונה להצגת תוכנית קשר של חטיבה או אוגדה על ידי קצין קשר. לעיתים לקצין קשר אין כושר דיבור אבל הוא בעל מקצוע מעולה ואם לא קולטים את ההסברים מחטיאים המטרה. החניכים שהגיעו לא השתתפו בקורסי הדרכה, היו כאלה שהגיעו להשלמה חילית. הכנסנו תוספת של לימוד להצגת דברים.

הכוונה לא להיכנס יותר מדי להסברים מקצועיים, מפקדי חטיבה או אוגדה אינם בהכרח אנשי מקצוע. לימדנו צורת דיבור, קצב נכון והתרכזות בעיקר, נקודות הכובד והחולשה. אחד הדברים שהקפדנו בקורס קצינים וגם בענף אימון מפקדים היה המשמעת. באחד המחזורים ביקר הרמטכ"ל יצחק רבין, נכנס לכיתה, נתקבל בהצדעה. שאלתי אם אפשר להמשיך בשיעור. הוא השיב שהוא רוצה לשאול את החניכים כמה שאלות. רבין שאל היכן היה קשה יותר בבה"ד 1 או בבה"ד 7. חניך אחד, בני מידן, שהגיע ברבות הימים להיות קשר"ר, שאל אם אפשר להתבטא חופשי. רבין השיב בחיוב. בני מידן אמר שבה"ד 1 היה בית הבראה מבחינת המשמעת והדיוק ועומק החומר והבקיאות בלימוד החומר. הרמטכ"ל פנה אל שייקה גביש שהיה ראש מה"ד והורה: "את מאירקה פעיל מפקד בה"ד 1 אצלי מחר בשש בבוקר כדי להסביר מדוע הוא מנהל בית הבראה."

המחזור של בני מידן הגיע לבה"ד 7 עם חולצות פרועות, כובעים זרוקים ונעליים לא רכוסות. הם כונסו בחדר האוכל וקצין הניהול נתן הנחיות: עכשיו תסדרו המיטות ואחר כך תצאו לחופשת שבת. הם באו בטרוניה "לא באנו לכאן כדי לסדר מיטות". נכנסתי, נתקבלתי בהקשב ואמרתי להם: "קצין הניהול טעה, כולכם הולכים עכשיו לסדר המיטות והחדרים ומי שלא יהיה לבוש כיאות והמיטה והחדר לא יהיו מסודרים לא יצא לחופשה". במסדר המפקד כולם היו כבר מסודרים.

במחזור הראשון שלי כמפקד במדור אימון מפקדים, פנו ממפקדת קשר"ר שאקבל בחורה להשלמה חילית. זו הייתה מי שהיום אשתו של טוביה צפיר. היא סיימה קורס קצינות, נשלחה לחיל הקשר ונועדה לשרת בהוצאה לאור. היא אמרה לראש הענף שהיא לא מוכנה לקבל התפקיד משום שהיא לא מבינה דבר בתחום. לאחר דין ודברים היא הציעה להשתתף בקורס השלמה חילית. לא רציתי לקבל אותה לקורס, בת אחת עם 49 בנים. במפקדת קשר"ר התעקשו וקיבלתי אותה לראיון. הסברתי לה שהדבר היחיד שאני יכול להבטיח הוא שהיא לא תישן בחדר עם בנים. כל היתר, ממסדרי בוקר, לימודים ותרגילים, לא תהיה לה שום הנחה. ובסיום היא גמרה את הקורס כחניך מצטיין.

הייתה לי תקרית עם קשר"ר מוסיק. הוא שמע שהבחורה היא החניך המצטיין ושאל אם יצאתי מדעת? בר לב יבוא לסיום הקורס וימצא חניך מצטיין בחורה? השבתי לו שיש לו שתי ברירות, האחת היא לפטר אותי כי אני את הציונים לא אשנה או להשאיר הדברים כפי שהם. בסוף הוחלט שהיא תהיה חניך מצטיין ובחור יהיה חניך למופת.

צבי פרום

כשהגעתי לבה"ד חששתי, אבל סיימתי בהתלהבות. בהמשך שירתתי בחטיבת שריון כאלחוטן. בסיום שירות חובה התגייסתי לקבע.

הקורס בבה"ד היה יעיל, הגאווה החלה כששירתתי בבסיס והייתה תחושה שאנו עולים על האחרים. בבסיס שררה תחושת משפחתית, היינו מסייעים זה לזה

דב גבע

הייתי בחטיבת הצנחנים ובמסגרת זו פגשתי כמה אלחוטנים שהלהיבו אותי והחלטתי להשתתף בקורס אלחוט.

התחושה שלי שבחיל הקשר התפקיד רציני יותר והשירות בו מחייב רמה גבוהה מרובאי רגיל. האנשים שפגשתי בקורס היו ברמה גבוהה, היה כייף וכאשר עובדים עם אנשים מתחברים אליהם, באתי מקבוצה נבחרת והגעתי לקבוצה עוד יותר נבחרת, זה נתן לי תחושה טובה מאד.

אורי ורד

הגעתי לבה"ד 7 לבקשתי. הייתי מגיל 15 בגדנ"ע קשר ולפני שהתגייסתי השתתפתי ב-7 קורסי קשר, כמו מורס ואלחוט בבה"ד 7. לבה"ד ביקשתי להגיע כדי להמשיך בתחביב של חובב רדיו. כשהגעתי לבה"ד זה היה הביקור השמיני והגשמת משאלה.

יצחק פלג

הרומן שלי עם בה"ד 7 הוא ארוך. שירתתי 25 שנים בצה"ל מזה מחצית בבה"ד 7, בתחילה כחניך בקורס שנמשך 6 חודשים, ממנו נשארו עשרה מדריכים בבה"ד, דרך כל התפקידים האפשריים, ממדריך, מפקד מדור, ענף, מדריך ראשי וסגן מפקד הבסיס. יש לי זיכרונות טובים מבה"ד, סיפוק בלתי רגיל.

דובר על גאוות יחידה, בבה"ד קיימת משפחתיות, המדריכים והקצינים הם כמשפחה אחת. גם אם הייתי יוצא לחופשה בשבת הייתי חוזר במוצאי שבת לפגוש חברים ולעשות שמח.

הסיפוק היה בסיום קורס כשכל האלחוטנים הגיעו ליחידות והפכו קצינים. כל חייל שעובר את בה"ד 7 מגיע לבסיס לפחות פעמיים שלוש להשתלמות בקורסים. רואים אותם תוך כדי צמיחה ועוקבים אחר ההתקדמות שלהם.

התרומה שלי מתפרסת לכל אורך השירות. כמד"ר ריכזנו המדריכים והקנינו להם את עקרונות ההדרכה, החל בתיאוריה ועד לשיעורים לדוגמה. עשינו למדריכים לעתיד את המוות על מנת שיוכלו לעמוד במשימה.

הסיפוק התבטא במעקב אחר ההתקדמות של החניכים משיעור לדוגמה לשיעורים אחרים עד להיותם מדריכים. פגשתי אותם בהמשך הדרך וראיתי כיצד הם מתפתחים.

הבחירה היא לפי טון הדיבור, העמידה לפני אנשים, היכולת להעביר חומר, לאתר את כל התכונות, לשפר אותן: מגוון הקול, עוצמת הקול, שכל החניכים בכיתה ישמעו את הדובר; הקמע"ג, קצב, מהירות, עוצמה וגובה, אלה התכונות שהמדריך צריך לסגל לעצמו.

ביצענו רענון של מערכי השיעורים. לדוגמה ה-VRC, הכנו מערכי שיעור חדשים, עברנו ביסודיות על כל פרט כדי שלמדריך יהיה קל יותר להקנות שיעור.

האמצעים היו מוגבלים. היה צריך להקצות ציוד הולם לפי ההתקדמות בקורסים. על הקיר היה לוח עם כל הקורסים. רכבים הועברו מקורס לקורס לפי הלוח. התעסקתי הרבה בלוגיסטיקה.

צבי פרום

לכל שיעור הייתה הצגת תכלית. אני זוכר שכאשר הוכנה הצגת תכלית ללימוד טל 8 נכנסתי לשיעור ואמרתי: היום אספר לכם בדיחה. מפקד הבסיס שומע את הרס"ר צועק ושואל את הפקידה, למה הוא צועק. והיא עונה לו שהוא מדבר עם חיפה. ואז הוא שואל: למה הוא לא משתמש בטלפון? ומכאן המעבר - היום נלמד את הטלפון הזה. זו הייתה הצגת תכלית.

היינו מלמדים את מסיימי הקורסים את הצורך בהצגת תכלית לכל שיעור. לימדנו כיצד לעמוד מול אנשים וכיצד לדבר. בשיעור הראשון היה משתתף מפקד הבסיס או ראש מדור הדרכה ומאתר את העלית שבעלית ולכן הדור החדש והדורות הבאים היו יותר מוצלחים. ההתמודדות עם האיכות העולה של המכשירים הביאה לבחירת המדריכים הטובים ביותר.

דב גבע

ביליתי 5 שנים בבה"ד 7 מחניך לצוער, מדריך בקורס קציני קשר ומפקד קורס קציני קשר. אחד הדברים שבה"ד הוביל היא ההצלבה בין שירות ביחידות לבין השירות בבה"ד. לרוב המדריכים היה ניסיון מבצעי וכשחזרו מהיחידות לבה"ד הם תרמו זאת. מערכי הקורסים עודכנו בהתמדה כשכל אחד תרם מניסיונו.

היה תרגיל "גמל" בקורס קצינים והוכנסו בו שינויים לאור המלחמות האחרונות. היה תרגיל "פנתר" של חטיבת טנקים. מי שהכין אותו היה קצין קשר חטיבתי, בנו בלום, אני שימשיתי קצין קשר גדודי במלחמת ששת הימים וסגן קצין קשר חטיבת 401 במלחמת ההתשה. חזרתי להיות מפקד קורס קציני קשר. שינינו את התרגול במסגרת הלקחים ממלחמת ששת הימים. היה שינוי מהיר גם משום שחיל הקשר הוא חיל אינטימי. העברת הניסיון הקרבי להדרכה הוא מהיר בהשוואה לחילות אחרים.

לדוגמה, אם בששת הימים היה אירוע של העדר קשר מול יחידה מסוימת וכמעט שנערך קרב של אש כוחותינו על כוחותינו, ובוצע שימוש בערוץ חירום חש"ן 8-38, דבר ראשון שבוצע בקורס היה שילוב לקחי המלחמה בנושא זה עד להטמעתו המלאה.

ב-25 שנות שירות השתתפתי במבצעים רבים. בחיל הקשר לא הייתה אף פעם תקלה שחזרו עליה ובכל מלחמה כולל יום הכיפורים חי"ק צוין לשבח על כך. לחייל לא היו תקלות. זה נבע מהאימון ומההכשרה המדוקדקת.

בה"ד הוא בעיניי הגוף שלימד אותי הקפדה. אחד המפקדים שלי היה צבי אמיד שהוא כמעט הרג אנשים על אופן קשירת הלולאה באנטנה או על ביצוע קשר נכון של קואקס לאנטנה. אוי ואבוי למי שלא ביצע נכון. זו הייתה ההקפדה על הפרטים הקטנים. תמיד נתנו לי דוגמה איך טליק הקפיד בשריון ואני רוצה להגיד שהדיוק בחיל הקשר היה לא פחות מוקפד. היעילות היא תוצאה של ההקפדה בבה"ד 7. הקפדה שלא הכרתי בחילות אחרים. בחיל הקשר לא היו במלחמות תקלות קרדינאליות והחיל צוין תמיד לשבח כמי שמכין למלחמה הבאה והבסיס החל בבה"ד 7.

צבי פרום

בקורס קצינים היה תרגיל "יעל" בו נזקקנו ל-15 נונים. בכל תקופת השירות לא קיבלנו 15 נונים. פעם אחת כשקיבלנו אותם קצין הרכב ספר 14. הוא ירד מהרכב שלו ואמר, יש 15, אני בתרגיל הזה הולך ברגל. בצבא כל דבר מתחלק לשלושה. אצל רס"ר המטבח העוף התחלק ל-16 חלקים. שאלו למה והוא השיב: כי אי אפשר לחלק ליותר מזה.

אורי ורד

בששת הימים הייתי אלחוטן של הרמטכ"ל יצחק רבין כאיש מילואים של בה"ד 7. בין השאר שימשתי מדריך שיטות הדרכה, לקחנו חברה צעירים שסיימו קורסים שונים ולימדנו אותם את המשמעות של להיות מדריך. לפני שנה הם סיימו קורס בסיסי בחיל הקשר וכבר הם צריכים לעמוד בפני קהל ומלבד יראת הקהל הם צריכים להיות מאומנים לבצע את העבודה. כל אחד לימד את המקצוע שלו, מורסיסטים שידרו מורס בדרך הטובה ביותר, האלחוטנים ביצעו תפקידם באורח הטוב, קציני קשר ביצעו תפקידם כהלכה. אנחנו היינו צריכים ללמד את

המדריכים כיצד ללמד. השקענו מחשבה רבה. לפני כל שיעור ביררנו איך אפשר להבטיח שהתלמידים יבינו את מה שרצו להעביר להם. הרגשנו גאווה גדולה כאשר השווינו את יכולת ההדרכה שלנו עם בה"דים אחרים ועם מורי בה"ס התיכון ובעתיד - בהשוואה למורי הטכניון. אנחנו ידענו כיצד להקנות החומר כך שכל תלמיד ידע לקלוט אותו.

צבי פרום

בשיעור הראשון המדריך היה מגיע באיחור, החולצה לא הייתה מכופתרת כיאות, הכומתה נמצאה בצד הלא נכון, שרוכי הנעליים פרומים. היה מגיע וצועק: אני לא מוכן לדבר כזה, למכשיר שלא עובד טוב והיה פוקד על חייל להביא מהאפסנאות מנורה. החייל היה בשוק ולא ידע באיזה מנורה מדובר. הכל היה מתוכנן מראש. כשהחייל היה חוזר עם מנורה המדריך היה לוקח ומנפץ באמצע החדר תוך צעקה: איזה אפסנאי מטומטם. ואז היה מכפתר נכון את החולצה, מסדר את הלבוש ומבקש: קחו דף ורשמו את כל מה שלא היה בסדר. החיילים הופתעו וקלטו המסר. מי שרשם יותר פגמים סימן שהיה קשוב. כך למדו כיצד לא להתנהג.

אורי ורד

אחד הדברים שהשתמשנו כדי להגביר הערנות היא הדוגמה השלילית של המדריך הרע. זה נשמר בסוד. לשיעור הדרכה ראשון היה מגיע המדריך מרושל, שלומפר, לא מסורק, חולצה פרומה, צועק, מקלל ומאשים בדברים שלא עשו. בכיתה היה מכשיר כמו DC 522 ואמצעי פירוטכניקה כמו פצצות עשן. הייתי מבקש לכבות את המכשיר וכשהיו נוגעים בו היה יוצא עשן ואני קיללתי והאשמתי ללא סיבה את החניך שגרם נזק לציוד צבאי. בסוף הוצג המדריך הטוב. באחד המקרים אפילו קפצתי מחלון הכיתה. היה חניך אחד שאמר: עד כאן. לא ייתכן שכך נראית הדרכה והוא התלונן. ניסוי להסביר לו והוא נרגע רק כאשר הבין שזו הצגה מכוונת, החלק הראשון המציג את המדריך הרע ובעקבותיו בא החלק השני של המדריך הטוב.

בבה"ד הייתה תחנת רדיו לחובבים. חניכים עמדו בתור לפעול בה. התחנה תרמה להרגשה שמסוגלים להגיע עם הקשר לכל מקום, אין גבולות, וזה היה לפני עידן הלוויינים.

מפגש וותיקים שני

חגי גרי

אנחנו בביתו של איציק וייס. לאיש היושב לימיני אני קורא המד"ר המיתולוגי של בה"ד 7. הוא היה מורי ורבי בשיטות הדרכה. יצחק לבנת (וייס)

זה מחניף מאד. השתדלתי להיות מדריך ראשי טוב ואני חושב שהצלחתי.

צבי אמיד

בתקופה ההיא היה תפקיד כפול, גם מפקד בסיס וגם מדריך ראשי. למעשה הוא היה אישיות מרכזית בחיי היום יום של הבסיס, מה שהיום שונה. אני שימשתי מדריך מורס. איציק היה אינסטנציה עליונה. הוא היה מבקר בשיעורים, מאשר תוכניות לימודים, תחזית קורסים, חיי הבסיס סבבו סביב המדריך הראשי, בקימור מד"ר.

יצחק וייס

התפקיד של בה"ד 7 בנוסף ללימוד מקצועות הקשר היה ללמד את צה"ל קשר. הרמטכ"ל מקלף קבע שאלופי צה"ל יגיעו לבה"ד 7 ללימוד קשר. מצאתי עצמי בכיתה ומולי אלופים ובהם משה דיין. אני מלמד ומשה דיין מחזיק ערמה של עיתונים מתחת לבית השחי ומתחיל לקרוא.

שאלתי שאלה בקול רם ונקבתי בשמו של דיין והאלוף יורה לי מאחורי העיתון תשובה נכונה. עשיתי זאת פעם נוספת ומשה דיין השיב תשובה נכונה. כשהגיע זמן ההפסקה דיין השאיר את העיתונים על שולחני והמשיך ללכת. אמרתי לו, האלוף שכחת את העיתונים. הוא ענה : לא שכחתי, בהפסקה אני אף פעם לא קורא.

צבי אמיד

בה"ד 7 היה לחיל הקשר מרכז הידע והמקצוענות והוא למעשה הטמיע את המקצוענות, משמעת קשר, דבקות בנהלים והוא יצר את התדמית הבסיסית של החיל. זה לווה בשיטות הדרכה מתאימות. הבה"ד הפך למוביל בצה"ל בשיטות הדרכה. הדורות הראשונים של בה"ד 7, מפקדים ומדריכים, יצרו את התשתית והבסיס והגישה המקצועית, הדביקות בנהלים ובתרגולות, ולאור זאת חינכו את הדורות הבאים של חיל הקשר. אני מאמין שזה כך גם היום. החניכים לא היו מאושרים מהמסגרת הנוקשה שנועדה לחנך אותם לדבקות בתרגולות ובנהלים ובהקפדה על פרטים מקצועיים. למרות שלא היו מאושרים היסודות שרכשו בבה"ד 7 נטמעו עמוק בדמם.

חגי גרי

בתקופה של איציק וייס כמד"ר שימשתי קצין הדרכה. הסיסמא שהייתה במשרד שלי ושל איציק היא : "אם לא השכיל החניך לקנות דעת אות הוא כי המדריך הרע ללמד". הסיסמא הזו הייתה נכס צאן ברזל לכל המדריכים. היא הייתה גם דוגמה לסקטור האזרחי. באחד הביקורים

של מנהלי בתי ספר בבה"ד הראינו להם את כיתות הלימוד ואת שיטות ההדרכה והם התלהבו ובכלל זה מהסיסמא, שהעתיקו למסגרת בתי הספר של משרד החינוך. מרכזיות המדריך היא שגרמה ליצירת אנשי הקשר והתקשוב לדורותיהם, שהתחנכו על פי הסיסמא. המדריכים היו בית היוצר ליצירת אנשי הקשר והתקשוב.

אליעזר (מונטי) הררי

הייתה לי הזכות והכבוד להיות המחליף של איציק כשהוא עבר לתפקיד אחר. הוא הניח יסודות כמו העובדה שבבה"ד לימדו בצוותים שלא יותר מ-15 איש, האופטימום להדרכה ולקליטה ע"י החניכים.

הארגון הנכון של ההדרכה בא לידי ביטוי בלוח התיאום השנתי בו שובצו הקורסים. אנחנו הוותיקים הנחנו את היסודות לחיל הקשר, לבית הספר לקשר מגבעת האלחוט בזמן הבריטים לבית הספר לקשר בבה"ד 7 ועד היום. איציק היה מפקד אלחוט דיבור והוא ניסה לשכנע כיצד אפשר להשתמש בלימוד נוהל דיבור בויקורדר ולהקליט את המדריכים המצטיינים כדוגמה.

אברהם רבינוביץ

שימשתי קצין ציוד קשר בבה"ד 8 שנים. תפקידי היה לספק להדרכה את כל האמצעים בתחום ציוד הקשר, רכב קשר, תיבות קשר ולדאוג לתקינותם. ציוד זה שימש גם כעתודה לשעת חירום. טיב איש הקשר מותנה באדם וביכולותיו אבל גם במכשירי הקשר שעומדים לרשותו. תפקיד המדריכים היה להדריך ולאמן את החניכים להפעלה מיטבית של מכשירי הקשר. תפקידי היה לוודא שכל האמצעים הנדרשים למדריכים יסופקו ויהיו תקינים.

צבי אמיד

היו בתי מלאכה שתפקידם להשמיש הציוד שהתקלקל בזמן קצר ככל האפשר.

אברהם רבינוביץ

להבטחת תקינות ציוד הקשר והאלקטרוניקה ובייחוד תיבות הקשר ורכב הקשר ומערכות הקשר עמדה מערכת מעבדות, שהיום נקראים בתי מלאכה. במעבדות עבדו יומם ולילה.

אליעזר (מונטי) הררי

הייתי בבה"ד 7 בתקופות שונות: חניך בשנות הארבעים, מפקד מדור, ענף, מפקד מחנה, מדריך ראשי ומפקד בה"ד 7 בשנים 67-1965. היום הראשון כחניך היה בשנת 1949, שמחתי להיות בבה"ד למרות שלא ידעתי את המשמעות. בגמר המלחמה ביקשו מתנדבים לקורס קצינים והגעתי לבה"ד 7 מגדוד חי"ר בגליל. בשעה 5 סיימנו ללמוד והיינו חופשיים לנפשנו. בה"ד 7 הוא בית יוצר לחיילי הקשר; חיילי וקציני חיל הקשר נמצאים בפסגה של החילות תומכי הלחימה. השכלנו לתת הרגשה של גאוות יחידה והכשרה יוצאת מהכלל, החניכים הגיעו לגדודים והיו קצינים מצטיינים בכל מקום. הצלחנו להקנות הכשרה מעולה וגאוות יחידה.

גאוות יחידה זה אומר בפשטות להיות גאה לשרת בחיל הקשר, לבצע קשר ולהגיש למפקד שלי מיקרופון ולהגיד לו: "דבר" ושהקשר יהיה תקין ושישמעו בכל מקום שקצין הקשר ירצה שישמעו.

זה הוטמע בבה"ד 7 בשלבים הראשונים של ההכשרה מהקורס הבסיסי וכלה בקורס קצינים. התחלתי כטוראי ראשון ובבה"ד 7 הגעתי עד סרן, מוניתי לקצין קשר מחוז הנגב ועשיתי בתפקידים אחרים.

בבה"ד 7 היעוד היה לתת למדריכם ולסגל הרגשה שהם עושים עבודת קודש, להטמיע גאוות יחידה, להמשיך ולשפר את רמת ההדרכה, לשמור על המשמעת, שהייתה מסורת בבה"ד 7,

לשפר את הרמה המקצועית של המדריכים וליצור הבנה מלאה בין סגל המנהלה לסגל ההדרכה ואחרון אחרון - שהציוד יהיה במצב תקין. אהבתי את אנשיי, את חיילי ואת מדריכיי ורציתי לטעת בהם הרגשה שכולנו משפחה אחת, שאנחנו מסוגלים לבצע כל משימה שתוטל עלינו.

דברי מפקדי הבה"ד לדורותיהם אל"מ (מיל') אורי גורן

התחלתי חיי כקשר כנער בגיל 16 בארגון ההגנה בשנת 1944. במסגרת הפלמ"ח הייתי אלחוטן ופעלתי באירופה בהעפלה של ניצולי השואה. ב-80 אניות גרוטאה הובאו מסוף מלחמת העולם השנייה ועד קום המדינה 90,000 מעפילים בלתי חוקיים. הייתי "גדעוני", כלומר אלחוטן וכן פעלתי בהקמת מחנות מעבר לקראת ההעפלה ואף הייתי מפקד אונית מעפילים אחת. כל אחד מאיתנו ביצע כל מה שנדרש באותה עת, לא היו תפקידים מוגדרים. ההעפלה הייתה הארגון הבלתי מאורגן הכי יעיל. האנשים עבדו במסירות ובנאמנות. עם הקמת המדינה הגעתי לארץ כאשר שימשתי בתפקיד אלחוטן באוניה שהביאה נשק. התגייסתי מיד לחיל הקשר. שימשתי מפקד פלוגת קשר מטכ"ל. בשנים 51-1949 שימשתי קצין קשר של חטיבת גולני. לקראת מבצע סיני התנדבתי להיות קצין קשר ראשון של חטיבת הצנחנים שהוקמה. כן הייתי מקש"פ מרכז ומשם עברתי לאמ"ן לפקד על יחידת הטכנולוגיות. באותה עת קיבלה היחידה שלוש פעמים את פרס ביטחון ישראל ולאחר מכן צברה 25 פרסי ביטחון ישראל. אחרי 9 שנים במודיעין הקמתי את חברת ECI. אני עוסק עדיין בפעילות חינוכית ב"עתידיים". כאשר ההיי טק התפתח במדינה והחברות האזרחיות חיפשו כוח אדם מנוסה, הועלה רעיון לזהות בעיירות פיתוח בעלי כישורים ללימוד טכנולוגיה ברמה גבוהה והם גויסו לעבודה אקדמית. ל"צפוניים" לא היה עניין בזה. לאותם אנשים שלמדו במסגרת העבודה

האקדמית הייתה מוטיבציה גבוהה והם הצטיינו בלימודים ולאחר מכן תרמו מיכולותיהם לצה"ל.

על בה"ד 7 פיקדתי בשנים 56-1954. זו הייתה תקופה מרתקת, חל שינוי במערך הטכני של מערכות הקשר. בה"ד היה קטן ובו שירת סגל מסור ומגובש מבחינה חברתית. חלק מהקצינים הגיעו בגבעה למימוש אהבתם, היום הדבר אסור. לדעתי החיזור הוא טבעי כל עוד הוא נעשה באורח תרבותי. נוצרו אז זוגות החיים באושר עד היום ויש להם בנים, בנות, נכדים ונכדות.

את אשתי פגשתי בחדר אלחוט, באירופה.

חדר האלחוט בבה"ד 7 היה סודי ובדרך הטבע במקום כזה נקשרו בחורים ובחורות. הקשר האינטימי נוצר בחדרי האלחוט ובגבעה בבה"ד 7. הקשר היה חזק ואינני מכיר אף זוג שנפרד. אם חיילת מתנגדת לחיזור של קצין והוא כופה עצמו הדבר אסור, אבל כאשר נוצרים קשרי חיבה ואהבה כמקובל, הדבר בריא וטוב.

בה"ד 7 היה בסיס מסודר, יעיל וטוב. השם שניתן לבסיס "הגדעונים" הוא מהנאמר בתנ"ך על בחירת האנשים למלחמה. כל מי שישב על ברכיו ושתה מים בכפו נבחר. השם "גדעונים" ניתן לאלחוטנים של הפלי"ם, הפלוגה הימית של הפלמ"ח. זו הייתה גולת הכותרת של פעילותי. תפיסת ההדרכה שלי היא פשוטה, להקנות לחניכים לימוד יעיל ויסודי וליצור הזדהות עם תפקידם. מי שסיים את בה"ד 7 התקבל בצבא היטב בשל המסירות והחינוך שקיבל בבה"ד. הייתה לי מדיניות של דלת פתוחה לכול, ללא מכשולים. חייל או חיילת היו באים, נוקשים על הדלת ונכנסים. פיתחתי יחסים חבריים עם החיילים. אין צורך להיות רחוק או מתנשא על החייל בשל דרגתו הנמוכה. כשמעדו - העונש היה גדול פי כמה בשל המעילה באימון.

סא"ל (מיל') יעקב אלמוג

בגיל 17 סיימתי בי"ס תיכון ועברתי קורס איתות ראייה לקישור בין הישובים שנעשה בתקופה
ההיא בדרך זו. נשלחתי לקורס מכי"ס קשר של ההגנה וקיבלתי מינוי למש"ק קשר. שירתתי
בקיבוץ איילת השחר שם אימנתי את הגדנ"ע. עשרה תושבי תל אביב הצטרפו לקיבוץ כדי
להקים משמר נע של איילת השחר ומוניתי למפקדו. לאחר שנתיים בשירות משטרת הישובים
העבריים חזרתי לשרת בהגנה והשתתפתי בפעולות שונות. למדתי בטכניון בחיפה והתגייסתי
לפלוגת הסטודנטים. השתתפתי בהתקפה על משטרת שרונה בה נהרגו ארבעה מחבריי. לאחר
מכן הקמתי את סניף קול ישראל המחתרתי בחיפה. אמרו לי שאם אתפס אני נתון לעצמי, ללא
גיבוי. הסכמתי מייד והפעלתי את תחנת השידור המחתרית. הייתה לי הזכות לבצע את
הפעולה המבצעית הראשונה שהתנהלה באיתות ראייה. אחרי השבת השחורה בה נאסרו
מנהיגי היישוב ביקשו ממני לאותת ולהזהיר מפני תנועה של הצבא הבריטי. עליתי לכרמל עם
שתי חברות וחבר, התקנתי חצובה ועם פנס רגיל הצלחתי לאותת ולהודיע על בוא האנגלים.
לקחתי את הבנות אנגז'ה וצעדתי לעבר חיפה. למזלי אוטובוס אסף אותי והוריד אותנו ליד
קולנוע מוריה ושם ראיתי המון רב של חיילי הדיביזיה המוטסת.
השתתפתי בפשיטה על כפר סלמה ובפעולות אחרות במסגרת מחלקה 1 של פלוגה ד'. כבר
בלילה השני לאחר החלטת החלוקה באו"ם בנובמבר שכבנו באמבושים. פעלנו בהגנה תוך כדי
ביצוע המטלות במקומות העבודה. סיימתי יום עבודה, נסעתי לשכונת התקווה ופיקדתי על
מחלקה. החיילים היו מצוידים במקלות והצלחנו להחזיק מעמד מול הערבים בעזרת שלושה
רובים עד שהגיעה לפנות ערב תגבורת של ששה שוטרים מתל אביב.
בתחילת 1948 נשלחתי לקורס מ"מים, שהיה הקצר ביותר בתולדות צה"ל ונמשך חודש ושבוע.
קיבלנו סיכת מ"מ, רובנו שימשנו כבר בפועל בתפקיד זה בפלמ"ח או בחי"ש. פעם מ"צ עצרו
אנשי פלמ"ח שלא היו להם תעודות והתפתחה תגרה. כאשר ראש אכ"א הרצה לפנינו לקראת

סיום הקורס הם התאוננו על כך ואמרתי לו שגם לנו אנשי החי"ש אין תעודות. למחרת חיילו את כולנו.

נתבקשתי לסייע בקורס קציני קשר ראשון שהתקיים במסגרת מדינת ישראל בשיח מוניס ומפקדו היה אריאל עמיעד ששימש לאחר מכן קשר"ר. רוב המדריכים היו יוצאי הבריגדה היהודית בצבא הבריטי וחסרו ניסיון בציוד אלחוט. ביום הכרזת המדינה ב-15/5/48 הסתיים הקורס, החניכים נשלחו ליחידות ואותי רצו להשאיר להדרכה. אבל למרות זאת הגעתי לגדוד 52 ושימשתי בו קצין קשר כל ימי מלחמת השחרור. לא הייתה לנו הכוונה, ביצענו הכול ביוזמה עצמית, בכלל זה ההתחברות לקו של המצרים בפלוג'ה והפרעה לרשת הארטילריה המצרית. התפקיד הבא במסלול היה מפקד ענף קשר בביה"ס לשריון. נאלצתי לבנות מערכים ותרגילים בהתבסס על חומר אמריקני ובריטי. לא היה חומר כתוב. הגעתי שבועיים לפני התחלת הקורס, בחרתי עשרה אנשים לצוות, להם הקניתי קורס קשר ראשון לאנשי שריון. הבאתי אותם לבה"ד 7, שמפקדו היה דוד ניב (חבקין) כדי ללמד את הבחורים מעט מתורת הקשר, משום שהיו טירונים. בסיכומו של דבר הקורס הסתיים בהצלחה. הגעתי לבי"ס לשריון בדרגת סגן וכעבור שנתיים יצאתי רס"ן משום שיעדו אותי לשמש קצין קשר של חטיבה 7, שם התקן היה של רס"ן. הגעתי לקורס מג"דים ומשם לתפקיד ראש מדור הדרכה, ראש מדור ציוד ובשנת 1953 שימשתי סגן של מוסיק גידרון בבה"ד 7 ואחרי זה מפקד המחנה. כיהנתי במפקדת גייסות השריון, כקצין קשר באוגדה 77, לאחר מכן השתתפתי בקורס קשר מתקדם ומשם עברתי לפיקוד צפון.

שירתתי תחת פיקודם של יצחק רבין ומאיר זורע. אצל זורע יכולתי להפר הוראה מפורשת בתנאי שתהיה לכך סיבה מוצדקת. תחת זורע, זרו, צמחו לנו כנפיים, אם אתה טוב אתה ממשיך, ואם אינך כזה - החוצה. אין ביצוע בינוני. במסיבת הפרידה שערכו לי ניתן לי ספר עם הקדשה: "יענקלה, לא יכולתי לצפות למקש"פ טוב ממך", כתב זרו.

שימשתי מפקד גדוד קשר מטכ"ל, אחרי אלפיים שנים בנו בפעם ראשונה את הבור ולקחתי חלק במשימה.

בעת הפיקוד בבה"ד 7 היה חסר גדול באלחוטאי מורס. נתקבלה החלטה שאנשי חיל האוויר וחיל הים יסופחו בשלושת החדשים האחרונים לשרות לבה"ד 7 ויעזרו בהדרכה. חייל הנמצא 3 חודשים לפני השחרור איננו בעל מוטיבציה גבוהה לשמש בתפקיד כזה, מה גם שאנשי חיל האוויר והים הסתכלו על הירוקים מגבוה. היו קשיים בהסדר זה וגם הצלחות. החדרתי בבה"ד 7 את מה שביצעתי בבי"ס לשריון. ההדרכה התנהלה כמו בבית ספר והחדרנו את האפקט הצבאי. מי שעבר קרבות יודע את המשמעות של התחושה כאשר כדורים נורים והקליעים עפים ליד הראש. במצב זה לא זוכרים את מערכי הלימוד אלא אם הדברים נחרטים ונכנסים לדם. היה צריך למצוא טכניקה שתאפשר תפקוד בתנאי לחימה. באחד המקרים התקיימו שני קורסים מקבילים, קורס מכי"ס וקורס קציני קשר. ביצענו תרגיל של התקפה גדודית, כתבתי פקודת מבצע ובתרגיל שימשתי מג"ד. מי ששימש בתרגיל בתפקיד קצין קשר קיבל אחר כך צל"ש במיתלה.

להעמקת הנושא הקרבי בבה"ד זימנתי להרצאה את יובל נאמן ששימש קצין מבצעים של חטיבת גבעתי במלחמת השחרור. הנושא היה: קצין קשר בעיני המפקד. כשחיילים שלא צברו ניסיון קרבי מגיעים מבה"ד ליחידה הם נמצאים בבעיה ולכן ההכנה לצד הקרבי חשובה. הניסיון הקרבי חשוב. אתן דוגמה. בעת הקרב על צומת רפיח האזנתי לשני מכשירים. במכשיר אחד קלטתי הוראה של התותחנים להפגיז את הצומת ובשני קלטתי דיווח של גדוד 51 שהצומת בידו. מיד תפסתי את המיקרופון ונתתי שאגה: "תותחנים, הפסק אש מיד, סוף". זורע החוויר תחילה ואז אמר לי יענקלה אתה יודע שחרגת מסמכות וסימן בידו שנהגתי כשורה.

כששימשתי מפקד הייתה לי פעם תחושה לא טובה. הגעתי לבסיס בשעה שלוש לפנות בוקר. לא היה שומר בשער והקצין התורן ישן. את המפתח למחסן הנשק לא מצאו. מאז הביקורת השתנו הדברים לחלוטין.

אני זוכר שגדנעים גרו באהלים בבסיס. בשבת הייתה סערה קשה. נסעתי לבסיס למרות האיסור לנוע בשבת, נכנסתי בדהרה ושיכנתי את הגדנעים באולם הקולנוע. כדי להרים את המוראל קיימנו תחרות כדור סל בין הסגל לחניכים.

סא"ל (מיל') צבי אל נתן

גדלתי בקשר, ההתעסקות בקשר התחילה בגיל 10-9 בהקמת קווי טלפון מבית אל בית של חברים וזה נשאר טבוע בדמי. התגייסתי לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה, השתתפתי בקורס קשר במצריים. הבריטים התייחסו אל הישראלים כמו אל נייטיבס, אבל האנגלית שלנו הייתה טובה וזה שכנע אותם שאנו בעלי כישורים. בסופו של דבר הקבוצה הישראלית הייתה הכיתה המצטיינת בביתה"ס. הקורס נמשך 4 חודשים והקנה ניסיון רב. הידע סייע להקמת תשתית הקשר בבריגדה היהודית שהוקמה במסגרת הצבא הבריטי. עסקתי בקשר במשך חמש שנים גם ביחידת חי"ר שאליה סופח שריון. מובן שטיפלנו בהסתר בעליה ב', העלייה הבלתי לגאלית במסגרת ההגנה. עיסוק זה אילץ לבנות קשר בינלאומי לשירות עליה ב'.

כשהשתחררתי מהצבא הבריטי הצטרפתי להגנה ועסקתי בקשר במחוז תל אביב שהיה בהקמה. באותה עת התחלתי לטפל בהדרכה, קיימנו קורס, קשר קווי בתל אביב. המחוז הפך לחטיבה והתמניתי לקצין קשר של החטיבה. כן שירתתי בחטיבה 8 חטיבת השריון הראשונה של צה"ל בפיקוד יצחק שדה, שם סיפקנו קשר בתנאי הלחימה בשדה, בנינו מתקנים מאולתרים בטנקים שהיו ג'אנק של הצבא הבריטי, אכלנו הרבה צפרדעים והצלחנו להקים מערכות קשר לניהול המלחמה.

עם סיום מלחמת העצמאות ארגנו את הקשר בחיל. התמחינו בניהול קורסים בשפיים, קורס למשקי קשר עוד בימי המחתרת. אחר כך פעלנו בשיח מוניס, שהיה היסוד לבה"ד 7, קלטנו קשרים מהיחידות וממלווי השיירות. המכשירים היו מ"ק 300, מ"ק 21, שנועד לשימוש חד פעמי אצל האמריקנים ואנו עשינו בו שימוש תקופה ארוכה. הפעלנו את מ"ק 36 הראשון ומ"ק 77 שהחליף את מ"ק 300 ובמשך השנים הגענו לסדרת ה-GRC וה-VRC. נשלחתי לקורס אמצעים כלליים, קורס מג"דים ולפו"ם ומשם לבה"ד 7 בתור חניך-מדריך. חקרנו את הקשר, התעמקנו במערכות, הקורס נמשך כשנה. שימשתי מקש"פ דרום, שלטנו על מרחב גדול עד אילת. הבסיס היה במשטרת באר שבע. הבנו שפנינו לקראת פעילות מקיפה ובמלחמת קדש פתרנו את בעיית הקשר.

הקמנו קשר באתרעה של 4 ימים לפני המלחמה. באותה תקופה היו מקלטים לחוד ומשדרים לחוד; הקמנו מערכת שליטה, מתקונים ברכב, הפעלנו כל אמצעי קשר אפשרי, למרות הקשיים והמחסור בידע, קשר קווי, קס"א. צוותים אומנו גם בגדוד הארצי וגם בבה"ד באמצעות קס"אות ליצירת קשר מהמטכ"ל ליחידות וכך הצלחנו להקים קשר ולהציל המצב.

הקשר בין הדרגים היה בעייתי והמרחב הגיע עד לסואץ. הבנו שצריך להתבסס על קשר נייד וציוד חדיש יותר ופעלנו במרץ למכור את הרעיון למטה הכללי. הייתי מקש"פ דרום, ראש ענף ארגון ולבה"ד הגעתי בשנת 1960. מצאתי בסיס עם שם יוצא מן הכלל.

צריפין היה מחנה שהוקם ע"י הצבא הבריטי. סבלנו ממכת עכברושים, מכה עולמית, שיפצנו את הבסיס כמה שיכולנו, התבדחו כשאמרו שבה"ד 7 לא לומדים קשר אלא מסיידים את גזעי העצים, אבל כמובן שהתבדו.

הסגל היה יוצא מן הכלל, בידע שנרכש בחטיבות וביחידות, קלטנו חניכים וגדלנו ממאה לשש מאות חניכים.

בנינו את מגרש המסדרים הראשון ואת הפונדק השביעי, מועדון סגל הבסיס, מועדון חלבי. אמרנו שאנו עוסקים בחומצות ומסמרים וצריך לאזן במשהו בסיסי. בתחילה הפיקוד התנגד. לאחר שיחה ופולמוס בענייני כשרות עם הרב גורן, הרב הראשי לצה"ל באותה תקופה, סודר הדבר.

אירחנו את קשר"ר צבא ארה"ב בתצוגת קשר אסתטית ומרשימה בה פרסנו מערכות וכן את קשר"ר צבא צרפת ומפקד המאו מאו בקניה, מה שסייע להאדרת שם החיל בחו"ל. אחרי מלחמת קדש בהנהגתו של הקשר"ר אישי לביא, אדם בלתי רגיל, מהנדס ומדריך ובעל ידע רב, תכננו את הצרכים לעתיד בהתבסס על הניסיון שנרכש במלחמה. שכנענו את המטכ"ל לעבור למכשירי GRC ו-VRC. אף הצלחנו למכור אותם לצבא ארה"ב. נשלחתי לקורס קשר מתקדם בצבא ארה"ב, הייתי חניך יחיד שהוא לא אמריקני. הפקתי תועלת רבה ויצרתי שם טוב לחיל ולבה"ד 7.

בה"ד 7 גדל והסגל נשאר, האנשים נקשרו למקום ולא רצו לעזוב. החלטנו להקים תצוגת מורשת. חילקנו צריף לשני חלקים והקצינו חצי לתצוגה. אספנו ציוד מימי ההגנה והקמנו מוזיאון שקידם את הבסיס והחיל. המטרה הייתה להציג ההתקדמות ברמת הפיקוד. הבאנו לבה"ד את הקצינים מרס"ן ומעלה לצפייה בקבוצות של 40-50 והצופים למדו את חשיבותו של הקשר והמבצע זכה להצלחה. המוטו "המברק עבור יעבור" עבר הסבה להדגשת הפיקוד. הקשר"ר אישי הגה את המוטו "הקשר זרוע המפקד לפיקוד ולשליטה". המילים מכוונות למטרה. בשיטות ההדרכה נתנו משקל להפעלה בשטח ולא רק בכיתה. הקמנו חדרי לימוד עם מגוון ציוד כמו מפקדת שדה. השיטה של מימוש הנלמד בכיתה בתרגילים הצדיקה עצמה. הבסיס גדל. פעם היה מוקף גדר חלודה ומלא קוצים. לחמנו כדי להקצות תקציבים לשיפור והצלחנו, הלב רחב לראות את ההתפתחות.

עמותת חיל הקשר היא בית משפחתי, היא משמשת גם כבית ספר ומחזיקה עצמה מבחינה כלכלית. יש בה תצוגה של ציוד, אתר זיכרון ומורשת, הכול משולב ופועל כהלכה, דוגמה ייחודית בצה"ל. העמותה משמרת את החברות רבת השנים.

סא"ל (מיל') ארנון איתן

שימשתי מפקד בה"ד 7 בשנים 64-1967. באותה תקופה היו חיילים רבים, שהתאמנו באותו זמן, כי בצה"ל בוצע מעבר לחטיבות מוגברות. עד אז היו חטיבות, כמו חטיבת הנגב, הפלמ"ח, גולני, גבעתי. השינוי היה בתפיסה שלכל גדוד חי"ר יהיה סיוע צמוד של שריון, ארטילריה, קשר, הנדסה ורפואה. עד אז היו יחידות אלה עצמאיות ותחת פיקוד של מפקדים שונים. הגישה הייתה - איחוד הסיוע הלוגיסטי עם גדודי החי"ר. בדרך זו נוצרו יחידות גדולות ומורכבות, שחייבו שילוב ותיאום. השינוי הביא לפעילות רבה במערכות ההדרכה ובפיקוד ההדרכה שהיה קיים באותו זמן וכלל את כל בתי הספר הצבאיים וגם את בה"ד 7. החלפתי את צבי אלנתן שנשלח להשתלמות.

הייתה זו תקופה סוערת מלווה פעילות רבה. באותה תקופה קיבלנו ציוד חדש ומודרני בתחום המורס, ששימש לקשר בין היחידות. בנינו חדרי כיתות להדרכה במורס בענף האלחוט. הוכנסו מכשירי טלפרינטר, שפעלו באמצעות קווי טלפון, ושיגרו אינפורמציה כתובה. אשתי פרידה הייתה אלופה בתפעול טלפרינטר, הייתה בעלת כישורי כתיבה מהירים ועם זאת הצליחה לקרוא את התוכן של המברקים. בשלב מאוחר החל השימוש בכתבי סתר (כ"ס) או הצפנה של תכני המורס והטלפרינטר. היה צורך להכשיר צפנים שלמדו את המקצוע 3-4 חודשים. קלטנו בבה"ד 7 חיילים מחיל האוויר ומחיל הים בכיתות לימוד אלחוט מורס וטלפרינטר. קראו לי ארנון הבנאי בשל הפעילות בתחום זה. בתקופתי נבנה הפונדק השביעי, מועדון להתכנסות מפקדים. גייסתי תרומה מהמועצה המקומית רעננה המאמצת של בה"ד 7.

נבנתה סככה גדולה לרכב, כ-40 רק"שים ותק"שים. עד אז היה הרכב גלוי בחורף לגשם ורוחות. בנינו יחידות מיוחדים של רכב עם ציוד שמשך תשומת לב של גורמים זרים כמו קצין הקשר האמריקני שהגיע לבסיס לצפות בחידוש. אישי, ישעיהו לביא, אדם דגול, ליווה אותנו בסיור. הקמנו להקה צבאית, שהופיעה באירועים בבסיס וגם בבסיסים אחרים. הם כאילו ניגנו בכלים שבנינו מעצים בבסיס. למעשה היו חקיינים לרקע של מוסיקה שהושמעה ברמקולים. ללהקה קראנו לוס קצ'רוס והיא הייתה להיט.

הסגל הצטיין בכך שהיה מכשיר עצמו. בגמר קורס בחרנו את המצטיינים והכשרנו אותם כמדריכים. זה היה חידוש. היה נהוג לשלוח חיילים מצטיינים לבה"ד 1 לקורס קצינים או לבה"ד 3 לקורס מש"קים. גורם אחר הכשיר את המדריכים של בה"ד 7 ובה"דים אחרים. אנחנו הכשרנו בעצמנו את המדריכים.

פתחנו קורס להכשרה מקצועית. מפקד הקורס הראשון היה צבי אמיד, שהיה לימים קשר"ר. מאז התפתח הדבר בחילות אחרים. היום מקובל בצה"ל שלכל חיל יש את המקצוענות וההתמחות להדריך, כמו חי"ר, תותחנים, הנדסה ועוד.

הענפים שהיו בזמני הם ענף מערכות, כיום אלחוט, שם התמחו ברדיו מורס, ענף כללי בו למדו כתבי סתר, ניהול משרד קשר וטכנאות קשר, וכן ענף מפקדים.

הקדשתי תשומת לב רבה לאיכות המזון. פעם הרס"ר רבינוביץ לקח אותי למטבח והראה לי טבח חדש שהגיע מרומניה והתמחה בהכנת בשר מעושן. הוא הכין מתקן מחביות, אסף זרדים, הדליק מדורה ועישן בשר. הרמטכ"ל חיים בר-לב אהב את המטעם. תמיד ביקש להשתתף בסיום קורס קצינים ובאירועים וזאת בזכות הבשר המעושן. היו לנו טבחים ותורנות של חיילים שקילפו תפוחי אדמה ועזרו בעבודות המטבח.

היינו תאבי ביצוע, מסורים ללא גבול. פעם אחת ביקר בבסיס הרב הצבאי הראשי הרב גורן ושאל מדוע אין בית כנסת בבסיס. השבתי שאין בידי תקציב. למחרת הגיע העוזר שלו עם אישור תקציב. בדבקות כזו התנהלו הדברים. עשרים שנה שירתתי בחיל הקשר.

אל"מ (מיל') אליעזר (מונטי) הררי

השתתפתי במלחמת העצמאות כרובאי בחטיבה 7 ובאחת ההפוגות ביקשתי לעבור למחלקת קשר. מאז אני קשר והקשר הוא בדמי. עם סיום המלחמה ביקש קצין הקשר הפיקודי מתנדבים לקורס קציני קשר והתנדבתי. עברתי הכשרה במשך שנה, ובשנת 1950 הוסמכתי כקצין. לאחר מכן עברתי השלמה בקורס של חצי שנה ועוד פרק משלים. בסיכומו של דבר הופנית להדרכה ומוניתי מפקד מדור קוונות שדה, מקצוע שלא קיים היום. במשך שנתיים שימשתי מפקד פלוגת מפקדה, כלומר מפקד המחנה, וסגן מפקד ענף קשר קווי. בשנת 1952 שימשתי קצין קשר מחוז הנגב. חזרתי לבה"ד 7 כמד"ר בשנת 1957, לאחר מכן השתתפתי כחניך בקורס קצינים למתקדמים. שירתתי כקצין מבצעים במפקדת קשר"ר, בשנת 1963 הייתי קצין קשר פיקוד צפון, בשנת 1965 עברתי לבה"ד 7 כמפקד הבסיס ובתפקיד זה הייתי עד 1967; באותה עת היה לי גם מינוי חירום. משם עברתי לתפקיד קצין קשר אוגדה 38 ועוד בהיותי בבה"ד עסקתי בהכנות למלחמת ששת הימים ושימשתי למעשה קצין קשר של האוגדה. נלחמתי בששת הימים באוגדה 38 ובסיום המלחמה חזרתי לבה"ד 7. לאחר תקופה קצרה מוניתי לראש אגף מבצעים והשתתפתי במלחמת ההתשה. בשנת 1971 הייתי ראש מחלקת אג"ם במפקדת קשר"ר ובשנת 1973 השתחררתי.

באוקטובר נקראתי כאיש מילואים לשמש קצין קשר לאוגדה 36 בפיקוד רפול. הייתי מגויס ששה חודשים. בין השאר הוטל עליי להקים גרעין ליחידת קשר סדירה לאוגדה. לאחר

השחרור ממילואים נקראתי להקים יחידת קשר לגייס הצפוני. בכל פעם שנזקקו לסיוע נקראתי למפקדה והשתתפתי בניסויים שונים.

במלחמת ששת הימים חלק מהציוד של בה"ד 7 שימש את אחת האוגדות בה שירתתי כקצין קשר וגם מדריכים מהבה"ד נקראו לדגל.

בה"ד 7 נשא את הדגל של פיתוח הדרכה ראויה לשמה, כותרתה הייתה שאם החניך לא למד סימן שהמדריך לא ידע ללמד, זאת הייתה הסיסמה.

פיתחנו את קורס המדריכים, שאמנם התחיל לפני תקופתי. פעם ראשונה בצה"ל שהוקם קורס כזה; בה"ד 7 היה חלוץ בשימוש בווי רקורדר ובמקרון שקפים. ראינו את נושא ההדרכה כמשימה ממדרגה ראשונה, בעיקר הכנת המדריכים, הקניית ידע וערכים.

החניכים קנו ידע מקצועי ברמה גבוהה, מי שסיים את הבה"ד היה בעל מקצוע מעולה. עם זאת נשמרה משמעת, שהיא חשובה לקיום המערכת ועל אחת כמה וכמה של מערכת הקשר. הסיסמה בהנפת הדגל הייתה "המברק עבור יעבור".

אחרי מלחמת העצמאות למדנו בבה"ד עד שעה 5 ומשעה זו היינו חופשיים להאזין למוסיקה קלאסית בחדר התרבות, שהיה לא רחוק מלשכת המפקד, רקדנו וקיימנו מפגשים עם המדריכות וכמה זוגות נוצרו אז.

בה"ד 7 היה ביתי, שם חונכתי, שם גדלתי ושימשתי בו בתפקידים רבים. בהיותי מפקד שמתי לב שמבזבזים זמן על הוצאת ציוד והחזרתו. התחלנו להכניס לחדרי הלימוד ציוד קבוע, למנוע המתנה לקבלת ציוד, שלא תמיד נמצא במצב תקין בגלל התחלופה הגדולה.

הקפדנו להקנות ידע וגם אהבה למקצוע. במקביל לדגש בנושא המשמעת טיפחנו אהבת המקצוע. לעיתים הגיעו חיילים שלא רצו בתחילה להיות קשרים ואולצו לכך בעיקר מסיבות בריאות. היינו צריכים לשכנע אותם שהמקצוע הוא בעל חשיבות מרובה. כן נעשו מאמצים לקרב

בין המדריכים לסגל המנהלה ובכלל זה אפסנאים וטבחים, למנוע מצב של היווצרות שני מחנות. לצורך זה שיתפתי את אנשי המנהלה בתרגילים וזה קרב אותם להוויה בבה"ד. זכורים לי שני מקרים יוצאי דופן. נהגנו לקיים הנחת כבל בגל 11 תחת אש חיה. פעם אחת חייל נפצע מהאש. אז לא היו פקודות לנוהל אימון באש. מאז הופסק התרגיל באש חיה. מקרה אחר ארע באימון גופני בגלישה באומגה. הקמנו אומגה על אחד האימון גופני, בנינו סולם והשענו אותו על הגזע. החיילים היו מחליקים על האומגה במסגרת האימון הגופני. פעם אחת חניכה מעדה ונפלה על הראש והיא נפטרה. באותה עת לא הייתה מקובלת חגורת ביטחון. עכשיו מודעים לנושא הבטיחות.

אל"מ (מיל') נחום עמינדב מזרחי

התגייסתי ב-1950 ובשריון הציבו אותי למחלקת קשר. מילאתי תפקיד של מצפין ומפענח. התקדמתי לקצין קשר גדודי. בתפקיד זה שירתתי 8 שנים, 4 שנים בגדוד אחד ו-4 שנים בגדוד אחר. לאחר מכן שימשתי סגן קצין חטיבה, מפקד מדור קשר בביה"ס לשריון, מפקד קורס קציני קשר בבה"ד 7, מפקד ענף מפקדים ובסיום בשנים 1975-1979 מפקד בה"ד 7. הייתי קצין קשר של גייסות השריון כשנודע לי שתפקיד מפקד בה"ד 7 עומד להתפנות. ביקשתי ממפקד הגייס שחרור וקיבלתי את התפקיד.

הבסיס שינה פניו בכך שהפיקוד ניתן לצעירים, הם קיבלו סמכויות ונשמרה הכוונה של הבוגרים. למדריכם נבחרו מיטב הקצינים. אמרתי זאת לרמטכ"ל מוטה גור והוא הסכים עימי. היו לי מספר סגנים יוצאים מהכלל, אחד מהם היה לימים מנהל דיסקונט השקעות ושניים הגיעו להיות קשר"רים, בני מידן והרצל הללי.

גרתי בבסיס כדי לשמש דוגמה אישית. הייתי עוקב אחר האורות במשרדים כדי לצפות בתפקוד של הסגל.

הנהגתי את השימוש במעגל סגור בבה"ד. הכנסתי את הנוהג של פורום הדרכה. היה פורום סגל ובצידו הוקם פורום הדרכה בהשתתפות מפקדים ומדריכים. כל אחד יכול היה להציג נושא מסוים לפורום בעזרת שקפים. כדי לשנות ולאמץ חידוש היה צריך לשכנע את הפורום שהשיטה או ההצעה עדיפה.

בכל תפקיד ששימשתי הדגשתי את נושא ההדרכה. החניכים שלי ידעו כל מה שצריך לדעת קצין קשר. המוטו שלי היה שאנו במלחמה, המפקדים צועדים בראש וגם מי שלא הוכשר לכך צריך ללמוד את התפקיד של האחר. אחרון החיילים היה יכול להחליף את ראשון המפקדים, לכך הכשרתי אותם.

הבאנו מרצים שהקנו ערכים ו"ציונות", איכותם הייתה יוצאת מן הכלל והם תרמו הרבה לחניכים. השתתפתי בהרצאות כשומע.

יזמתי פגישות עדכון עם קציני המפקדה השונים, אפסנאות, מטבח ועוד. במלחמה שלחנו חיילים לתגבור. ביקשתי מהם שלא רק יבצעו את המוטל עליהם אלא שילמדו את האחרים. הם פעלו כל כך טוב שלא רצו להחזיר אותם לבסיס. באחד המקרים כשלימדנו תפעול מכשירים בעוצמה גבוהה נתקלנו בעובדה שאין לחיילים רקע תיאורטי מתאים. לימדנו אותם את הרקע הבסיסי, כדי שיבינו את הליך הפעולה ויזדהו עם התפקיד. ללמד אנשים זו אהבתי הגדולה. באחד המעקבים מצאתי שניתנו שיעורים על בסיס של גודש נתונים. שיניתי את התפיסה ללימוד מעשי על בסיס חומר מוכר והשוואה. בתקופתי שיפצנו את הבסיס בעזרת חייל שיפוצניק. בשל חוסר תקציב קיבלנו חומרים בלבד והוא ניהל את השיפוץ עם חיילי הבסיס.

אל"ם (מיל') ישראל שחם

הייתי מפקד בה"ד 7 בשנים 1979-82. הבה"ד מוכר לי היטב משהייה בו 6-5 פעמים, כחניך, מדריך, מ"פ, כסגן מפקד ומפקד.

התחלתי את הקריירה בגדנ"ע קשר, השתתפתי בקורס מ"כים גדנ"ע בבה"ד 7 בשנת 1955. ישנו באוהלי סיירים ולמדנו בעיקר מורס, שהיה אז הדבר העיקרי. התגייסתי ושירתתי בפיקוד מרכז, שם הוצבתי כמדריך מורס, לאחר מכן קורס קצינים בבה"ד 1, השלמה בבה"ד 7, מ"פ אלחוט בפלוגה א' שם לימדו מורס ומכשירים שונים. לאחר מכן שימשתי קצין קשר ביחידות שונות וחזרתי שוב לבה"ד כחניך בקורס קשר מתקדם, הייתי ביחידות שונות במלחמת סיני, שוב הגעתי לבה"ד כמ"פ, התמניתי לסגן מפקד הבה"ד ולמפקד בשנים 1079-82.

זכורה לי תוכנית אב של הבה"ד, חלק מהתכנון נעשה ע"י קודמי. ביצענו מהפכה במבנים. גולת הכותרת הייתה הכנת תג היחידה. הכרזנו על תחרות בין הענפים. זכתה ההצעה שהיה בה גם אלקטרון, גם המספר 7 וגם קשר. לאחר זמני הוסיפו את סימון אבן יקרה ומחשב. מדור ההוצאה לאור זכה בתחרות.

שינינו את שיטת ההדרכה. במורס למדו בתחילה קליטה ובשלב מאוחר שידור. שינינו ללימוד משולב של שידור ולקליטה והנפל מהקורס ירד פלאים.

טיפחנו את מדור ההדרכה, נפ"ה, בו לימדו מדריכים כיצד ללמד. יצרנו שיתוף פעולה עם הבה"דים האחרים, 10, 11, 12.

הנחלנו לחניכים ערכים במורשת ישראל בשיתוף הרב של צריפין. אהבת ישראל, מורשת ישראל הוא דבר חשוב, להבין מהי ארץ ישראל.

בה"ד 7 היה משאת חיי, שימש לי בית שני, חמש פעמים שהיתי בו החל במדריך, גמור במפקד וכמובן חניך.

המדריכים היו עלית שבעלית. היה שמח, עם הווי עשיר.

היה לנו מומחה להכנת בשר מעושן. היה לו מתקן להכנת הבשר בחוץ והוא הכין את המאכל עבור אורחים מיוחדים. לרפול הרמטכ"ל הכנו בשר מעושן מלוף והוא היה מבסוט עד הגג.

אל"ם (מיל') אברהם קיים

התפקיד האחרון שלי בצה"ל היה מפקד בה"ד 7 בדרגת אל"ם. התגייסתי ב-54, עברתי טירונות, הציבו אותי בחיל הקשר והחליטו להשאיר אותי בהדרכה. נהגו אז לשלוח לפני ההדרכה למילוי כל מיני תפקידים כדי להשתפשף בשטח. שירתתי בגדוד קשר מטכ"ל ובקשר סיוע אווירי וכן בחטיבה 7. השתתפתי במבצע תאופיק בצפון במסגרת סיוע מטעם גדוד קשר מטכ"ל. השתתפתי בקורס אלחוטנים מתקדם בבה"ד 7 ולאחר מכן בקורס להדרכה. הקורס היה מדהים ויוצא דופן. עסקתי בהדרכה בקורס קצינים בבה"ד ועם סיומו שובצתי כקצין אלחוט בפיקוד צפון, היום הכינוי הוא רדיו, לאחר מכן שימשתי קצין קשר בחטיבת גולני, קצין קשר בחטיבת הצנחנים, חזרתי לפיקוד צפון, סיימתי קורס פו"ם ארוך ומוניתי לקצין קשר של פיקוד צפון, שימשתי מקש"פ צפון במלחמת יום הכיפורים, חזרתי לבה"ד 7 ושימשתי מפקד ענף מפקדים, לאחר מכן סגן מפקד בה"ד 7, מקש"פ דרום, המכללה לביטחון לאומי וחזרתי לבה"ד 7 כמפקד בשנים 83-81. אם הייתי צריך לחזור שנית על מהלך החיים לא הייתי משנה מאומה. זו הייתה תקופה בלתי רגילה מבחינה אישית, אבל קשה למשפחה. היו הרבה אתגרים, אחריות, פעילות ענפה ומגוונת ומעשירה.

אציין את השינויים בתחום ההדרכה. ראש מה"ד היה אלוף אמיר דרורי. הוא החליט להמיר את ההגדרות הוירטואליות בקורסים של צה"ל בממדים של ביצוע והתנסות. במילים אחרות להגדיר את הזמן הנדרש לפעולות שונות כמו הפעלת מכשיר קשר, החלפת סוללה, הקמת אנטנה או רתמה. נקבעו ממדים שאפשר למדוד ולבחון בזמן. זה היה שינוי מהותי והעמיד לפנינו אתגר. שינינו את כל השיעורים והמערכים ומהלכי הקורסים בבה"ד. זו הייתה עבודה

מפרכת. השינוי הביא לשיפור גדול במערך ההדרכה. כל הענפים נרתמו למשימה. המדריכים הבכירים הכינו את החומר והוא נשלח לאישור למפקדות הענפים, בדקו, שינו והחזירו לבסיס ושוב עבר מסלול של שינויים ועדכונים ותיקונים אשר הוצגו במפקדת קשר"ר ואושרו שם והגורמים בבה"ד שהיו אמונים על התחום התורתי.

נושא שני היה שמירה על הכושר המקצועי של המילואים. הרעיון היה לזמן את אנשי המילואים לימים קצרים ומרוכזים. האימון החד יומי התפתח לאנשי המילואים. בכניסה לבסיס בצד שמאל נמצא המתקן. בהתחלה היה שם אהל ובו כמה מכשירים בכיתה מאולתרת. כך החלו האימונים החד יומיים עד שהפכו לענף שהיה כפוף למפקד הבסיס. כך זומנו אנשי מילואים כמה פעמים בשנה, הם באו ליום אחד ועזבו בערב. זה היה מהפך במערך ההדרכה. אחר כך התקיימו אימונים כאלה גם לחיילים סדירים. המתקן התפתח והיה ראשון מסוגו בצה"ל.

שיפור נוסף היה ביצוע תרגילים משולבים של שלושה קורסים, קורס מתקדם, קורס קצינים טכניים וקורס קצינים. במקום לקיים תרגילים נפרדים בוצע תרגיל משולב בו הוצגו מפקדת אוגדה, מפקדת חטיבה ומפקדת גדוד, תרגיל משולב בשלוש רמות עם ראייה כוללת והתנסות רחבה.

במלחמת לבנון הראשונה חלק גדול מהסגל של בה"ד 7 השתתף במלחמה. הייתה כיתת כוננות עם רק"שים, ניידות צ"ן שנועדו להפעלה מיידית. במלחמה הופעל כוח זה ועל פי דרישות של מפקדת קשר"ר ופיקוד צפון תגברנו כוחות. חלק השתתפו בפעילות של האוגדה שנחתה מהים, חלק במקומות אחרים כמו במרכז התקשורת שהוקם בלבנון ואפילו בתוך בירות שירתו חיילים מבה"ד 7. זה דבר יוצא דופן שמדריכים לוקחים חלק בלחימה.

בפעולה באנטבה השתתפו אנשי בה"ד 7, הם היו במטוס החפ"ק של סגן הרמטכ"ל וראש הצוות היה מנחם מיארה.

התקשינו למלא את התקן, למעשה אף פעם לא עמדנו בתקן משום כך העומס היה רב. הצוות עשה נפלאות, עבד ללא לאותו כדי להגיע להישגים. בשל המחסור באמצעים העברנו ציוד מקורס לקורס, מתרגיל לתרגיל, בתחכום, עבודה בפניצטה, בישיבות תיאום ברמות שונות. התקיימו דיונים שעות על שעות כדי להגיע לחלוקת אמצעים ולניצולם היעיל. קיימנו ערבי מפקד בימי חמישי ברמות שונות של הענפים והבסיס, בהם החדרנו "ציונות", מוטיבציה בסיסית ודחף לפעילות נמרצת. ברצוני להדגיש את המוטיבציה הגבוהה של הסגל, שתרמה להישגים ואת התפקוד הבלתי רגיל של בה"ד 7.

תא"ל (מיל') שלמה וקס

בראייה של 24 שנים שחלפו מאז שהייתי מפקד בה"ד 7 ו-17 שנים מאז שכיחתי כמפקד החיל, בפסגת הפירמידה, בה"ד הוא אחד התפקידים המדהימים שביצעתי בצה"ל והוא נטוע עמוק בלב. בסופו של דבר בבסיסו של חי"ק וצה"ל הוא האדם ואת האדם שבחיל מכשירים כאן. כאן אתה יוצק את היסודות, בונה את השלד של הבניין ולפיו יפעל החיל ויפעלו המערכות. כאן אתה יכול להשפיע, מה שיצקת כאן, מה שנתת כאן יהיה קשה לשנות, אם תעשה זאת בצורה לא תקינה כל הבניין יהיה עקום וכל רעידה הכי קטנה תמוטט הבניין. לכן תפקיד הבה"ד הוא לצקת את היסודות של יכולת התפעול וההפעלה של החיל ושל מערכות השליטה והמידע בצה"ל. הטכנולוגיה של היום היא לא של העבר והבה"ד התקדם ולא דומה היום למה שהיה אתמול ולמה שיהיה מחר. כל דבר בעיתו, בזמן הנכון ולצרכים ההולמים.

בתקופתי כמפקד בה"ד התחלנו ללמוד את מערכות הלימוד היחידני המבוססות על מחשב. כשהגעתי להיות מפקד בה"ד הייתי מתבדח שבעצם החולדות שמתרוצצות בבה"ד הן מתקופת הטורקים והיום רואים את חדר האוכל והמטבח והאולמות המתקדמים, מה יפה וטוב מזה, וצריך לזכור שהתשתית היא מימי הבריטים.

כל פינה בבה"ד נוגעת לי ללב. אנו נמצאים בחדר של מפקד בה"ד 7 וזה מחזיר אותי לאחור להיסטוריה, כשהתחלתי כאן כצוער. אני צופה ברחבת הדגל ויודע שכאן גדלו דורות של עשרות אלפים שהתחנכו ורכשו מקצוע וחלקם הגדול יצאו לעולם ותרם תרומה למדינת ישראל. שהבה"ד ימשיך ליצוק את היסודות והשלד האיתנים למערכות שליטה ובקרה, או צה"ל ברשת, כפי שזה מכונה עתה, כי בסופו של דבר האדם עושה את המערכת ולא המערכת את האדם.

אל"ם (מיל') גרשון רוטשילד

הייתי מפקד בה"ד 7 בשנים 88-90, התגייסתי ב-67, השתתפתי בקורס בבה"ד ולפני סיום הקורס פרצה מלחמת ששת הימים. פיזרו את הקורס ושימשתי קצין קשר של גדוד סיור באוגדה של אריק שרון בגזרה המרכזית של חזית הדרום. מונטי שהיה מפקד בה"ד 7 שימש קצין קשר של האוגדה. כשחזרתי לבה"ד מוניתי מדריך מדור מש"קים, אחר כך הייתי קצין קשר של רצועת עזה ומשם הגעתי לשארם, מרחב שלמה, וכשהייתי מפקד תורן פרצה מלחמת יום הכיפורים. הקמנו את פיקוד שארם והייתי סגן מקש"ח ואחר כך קצין קשר חטיבה 7 בצפון, מפקד קורס קצינים, קצין קשר אוגדת טירן באוגדה 252 ברפידיים בעת פינוי סיני בהמשך להסכם השלום עם מצריים. למדתי בביה"ס לתקשורת של צבא ארה"ב ומשם עברתי לבה"ד 7 לשמש מפקד קורס מפ"אים, סמג"דים, לימוד בפו"ם, מג"ד קשר של פיקוד מרכז, סגן מקש"פ במלחמת לבנון הראשונה, מקש"פ צפון, לימוד כלכלה ומינהל עסקים, ולבסוף מפקד בה"ד.

בהיותי מפקד בה"ד 7 העמקנו את השימוש במחשבים בהדרכה, דבר שהחלו בו קודמיי, לימוד באמצעות מחשב, בכלל זה למידה עצמית. אוחדו מדור הצילומים והכשרת המדריכים והוקם ענף ההדרכה ובו מדור שפעל בהכשרת מדריכים, הפקת סרטים ואמצעי הדרכה. כשהוקם ענף ההדרכה שירלי הייתה ראש הענף ואחר כך שימשה רל"שית של הקשר"ר.

בה"ד 7 הוא למעשה האבא והאימא שלכל חייל בחיל הקשר. כל חייל שוהה בו לפחות פעם, פעמיים או יותר. השתדלנו שכל חייל או קצין יוכלו להתעדכן בהשתלמויות וכן להיעזר בביצוע השתלמויות ביחידות. הענף של אימון יחידות קיבל תאוצה בתקופתי. קלטנו כל מי שרצה להתאמן גם אם הדבר לא תואם מראש בתוכנית העבודה. אם קצין קשר רצה לשלוח חיילים לאימון נענינו תמיד. מי שרצה בא והתקבל ללא תנאים מוקדמים.

אמצעי התקשוב שונים עכשיו. טלפונים ניידים, מחשבים, מחשבים ניידים ומזעור. יש מי שיגיד שקל היום לבצע תקשורת ויש מי שחושב שמסובך יותר. אני סבור ששום אמצעי לא מחליף את האדם ואת השכל הישר שלו. הסיסמא "המברק עבור יעבור" תקפה גם היום כאשר לא מדובר במברק. הדרך לפיה צריך לחנך היא העברת המידע ממקום למקום. אמנם המידע שעובר הוא רחב ומגוון, ובזמן אמת, אבל בסופו של דבר אם הוא עובר המשימה שמוטלת עלינו מבוצעת. זה הערך שצריך להמשיך לחנך לפיו ולגדל את הדורות הבאים. בסופו של דבר החיילים, החיילות והמפקדים הם שמבצעים את העבודה ולא המכשירים. אם לא יהיה מאחורי המערכת חייל עם מוטיבציה המערכת לא תעבוד כראוי.

יזמתי תג מיוחד לבה"ד 7. במפקדת החיל לא אהדו את הרעיון. אבל עמדנו על שלנו וביצענו למרות ההתנגדות.

מפקד בה"ד 7 שימש גם קצין קשר של הגייס. לבה"ד 7 תפקיד חשוב בחרום. חלק מהציוד שמשמש לאימונים בבה"ד עשוי להיות מועבר ללחימה ביחידות הסדיר או המילואים או להשלמה בפיקודים.

תפקידו של בה"ד 7 כבסיס הדרכה הוא להכשיר את החיילים והמפקדים במקצועות התקשוב, אבל בהיותו בסיס גדול יש בו מערך תחזוקה גדול, שמחייב מקצועיות רבה. שנים רבות היה בין המצטיינים בתחזוקה.

התחזוקה היא ערך בפני עצמו לחיילים ולקצינים אשר צריכים לדעת כיצד לטפל בציוד. בתקופתי היה בתפקיד צביקה רוזנפלד וביצע התפקיד ביעילות. בה"ד 7 משמש בית לכל מערך התקשוב. 8 שנים מהמסלול הצבאי שימשתי בו בתפקידים שונים. בתפקיד האחרון כמפקד הבה"ד סגרתי מעגל. המדריכים של בה"ד 7 נבחרים מבין החניכים הטובים ביותר, לעיתים ישנם ויכוחים ומו"מ עם המפקדות והיחידות. המדריכים הם נכס של מערך התקשוב וצה"ל. תרומת של המדריכים והחיילים בתחזוקה ובחימוש היא אדירה לבה"ד 7. בלעדיהם שום דבר לא עובד, המדריכים בכל המדורים הם העלית שבעלית, הם הנכס האמיתי של התקשוב. אין מילים לבטא את ההערכה להם.

אל"ם (מיל') אילן חורש

שירתתי בחיל הקשר משנת 1970 עד 1994 במשך 24 שנים בכל תפקידי הליבה של החיל, מקצין קשר גדודי בצנחנים, קצין קשר חטיבתי בצנחנים, קצין קשר של אוגדה 36, קצין קשר של חילות השדה ומפקד בה"ד 7 בשנים 1993-1990. בתקופה שהייתי בבה"ד 7 אירעה מלחמת המפרץ. לא רחוק מהבה"ד נפל טיל ערקי. העריכו שתהיה מתקפת טילים אבל לא ידעו למה לצפות. היה חשש מטילי אב"כ ויצרנו נוהל כניסה לחדרים אטומים. היום האטימה בניילונים ובסמרטוטי ריצפה נראית מגוחכת. שמרנו על כוננות ברשת לצפירות אתרעה.

השינוי הגדול בזמן ששימשתי מפקד היה להפוך את ההדרכה למקצוע. בזמני הקמנו מדור לפיתוח הדרכה, בסיוע מח' מדעי ההתנהגות, להקניית תהליכי הכשרה ואמצעי לימוד מתקדמים. במבט של עשרים שנה לאחור - התחלנו להטמיע את הלימוד באמצעות מחשב פרטני, וסימולציות .

הקמנו בסיוע קרן ליבי את מרכז המחשבים. בזמנו מקצועות המחשוב היו נחלת ממר"ם. זה היה תחום חדש ובכלל זה שיטות הלימוד באמצעות מחשב. עד אז הדריכו בשקפים, כרזות ומרשמים. לימוד יחידני באמצעות מחשב הייה חידוש. השינוי הביא למקצוענות משופרת. הגדרנו למדריכים את המטרות אליהן שואפים להגיע ואת הדרך הטובה ביותר למימוש. נתנו להם מרחב לפעילות.

הערך הראשון במעלה הדרוש למדריכים הוא אהבת האדם. לאהוב את החניך, להתייחס איליו כאדם, לפתח אותו, לעזור לו בצעדיו הראשונים בצבא, להטמיע את גאוות החיל. שלושה מרכיבים השלובים יחד: אהבת האדם, פיתוח החניך, אהבת הארץ. נערך תהליך של חשיבה כוללת של ההדרכה והתפעול, סינרגיה בין תומכי ההדרכה למדריכים. הוסרו החומות הסינייות בין הקבוצות, הייתה חשיבה ובניית תהליכים משותפת לגיבוש ולעבודת צוות טובה יותר.

שאפנו לטפח את הבסיס, השתתפנו בתחרויות ארץ ישראל היפה ואף זכינו בפרס הרמטכ"ל על כך.

התחלנו בתהליכי עבודה מובנים, איתור כשלים וטיפול בהם.

שלוש שנות השירות בבה"ד 7 עם נוער חדור מוטיבציה 7 היו נפלאות.

חלק מפיקודי אני פוגש במגזר האזרחי, בתעשיית התקשורת. תענוג לצפות בהישגים של אנשים אלה שהייתה לי הזכות לפקד עליהם. אני מאחל ששישים השנים הבאות בבה"ד 7 יהיו כמו שישים השנים שחלפו.

אל"ם (מיל') ארנון זוארץ

שימשתי מפקד בה"ד 7 בשנים 1997-1999, לפני כן הייתי רע"ן מפקדים ב-93-94, מפקד קורס קצינים ב-84. בה"ד 7 בשבילי זה הליבה של מהות העשייה של חיל התקשוב בהקשר המבצעי, שילוב של מקצועיות ומבצעיות.

ההתנהלות של בה"ד 7 בשנים האחרונות היא מופת להבנה של הסביבה המבצעית ושל שילוב מערכות התקשוב והתקשורת; לייצר הבנה שהבסיס המקצועי של כל חייל או חיילת הוא השלם הסינרגטי של כלל מקצועות החיל שמביאים בסופו של דבר את התרומה המבצעית לשיפור האפקטיביות של צה"ל.

הבה"ד הוא הלבנה הראשונה שהישגיה הופגנו במלחמת לבנון השנייה עם שיפור ב"עופרת יצוקה", לבנה שהיא המקצועיות של החייל המהווה את השלם של צה"ל ברשת. התקשורת והמחשבים הופכים יחד למערכת אחת ולתוצר המאפשר שיפור האפקטיביות המבצעית של צה"ל.

בה"ד 7 ושרשרת הפיקוד על כל הענפים עושים עבודה שאין לה אח ורע. אני משוכנע שהיסודות שנוצקו יהפכו לנכס צאן ברזל בהבנת הטכנולוגיה בשירות המבצעי, שהוא לב לבו של החיל.

מיקדנו עשייה במדידה של היכולות והתפוקות במטרה לעמוד ביעד. זיהינו את התאמת התפקוד של החניך בגדוד, בחטיבה, בפיקוד, ובמטכ"ל. מדדנו את הסגל בעשרות פרויקטים כדי להיטיב לדעת כיצד לעמוד ביעד.

הכנו מדדים להערכת הסגל. יצרנו שילוב בין ענף המפקדים לבין המקצועות בשטח, כך שהפגישה בגדוד או בחטיבה תאפשר תפוקות גבוהות.

הערכים שהקנינו היו מקצועיות, לויאליות, אמינות ויושר. ערך המקצועיות היה מהותי ועליו נשענת כל שדרת החיל. מקצועיות היא הבסיס להבנה וליכולת הנתינה. ההכשרה והאימונים הם הסוגה המקצועית לב ליבו של רמת החייל וצה"ל. אני זוכר כשסיימתי את תפקידי כמק"ש"ר דרום קרא לי אלוף פיקוד דרום ושאל איזה תפקיד אני מעוניין. השבתי - מפקד בה"ד 7, תפקיד שיש בו עצמאות, שמאפשר ניהול, הובלה והשפעה ביחידה מובילה. מאוחר יותר למדתי להכיר בבה"ד משפחה יוצאת מהכלל שהיא חלק ממערכת החיים שלי.

אל"ם (מיל') מאיר לוי

רוב השירות שלי נעשה ביחידות השדה. הייתי בקורס קצינים בשנת 1976 ומשם ביצעתי מסלול של תפקידים רבים: קמב"ץ, מג"ד באוגדה 91 כמה פעמים. אחרי מלחמת של"ג מוניתי לראש ענף מפקדים. זה היה לאחר שהחניך אסף אבני נהרג מהתחשמלות בתרגיל צוערים ויצר ואקום של חצי שנה בתפקיד. מפקד ענף המפקדים היה אחד התפקידים היפים ביותר שביצעתי מההיבט של יצירה וחינוך. לחנך דורות של קצינים הוא אתגר בלתי רגיל. שימשתי בתפקיד ראש ענף תקופה ארוכה, כמעט שלוש שנים.

בשנת 1999 התמניתי מפקד בה"ד 7. חברי הטוב ארנון זוארץ היה קשר"ר ואני החלפתי אותו בבה"ד. נכנסתי לתקופה של תנופה, שהתחיל בה ארנון ולפניו צ'רלי. הוכפפנו לאט"ל וניצלתי את חלון ההזדמנות ורצון הנתינה לקבלת תקציבים. רמת ההדרכה שופרה מן היסוד, מפ"ה הפך מגוף קטן לנפ"ה, ניהול פיתוח הדרכה. גויסו אנשים, יועצים ונקבעו תקנים. כדי להשתית בבה"ד יכולת מתודית אימצנו את תקן איזו שמתאים יותר לגורם יצרני. חיפשתי תקן הקשור להדרכה, תקן תוה"ד שאומץ על ידי חיל האוויר. למדנו אותו והתאמנו לבה"ד 7 ויישמנו את התקן בהדרכה.

ההשקעה המצטברת בבה"ד הגיעה ל-15 מיליון ₪, נבנה מבנה מגורים חדש, שופצו מבנים ישנים והשירותים, חלק מהמבנים נבנו לאחר שעזבתי את התפקיד. לצוערים נבנה בנין חדש, איחדנו את בסמ"ת עם בה"ד 7. הייתה התנגדות של מערך המחשוב לאיחוד וטרפנו להם את הקלפים. ההדרכה צריכה להיעשות תחת כובע וסמל אחד. ניסינו לאחד גם את מתקן אירית וביה"ס של הל"א ולא הצלחנו. אבל הדבר העיקרי, בסמ"ת אחד. תכננו להעביר לבה"ד את ביה"ס הטכני מחיפה. במשך 50 שנה אנו נסמכים על חיל האוויר.

בבה"ד שרת איש מיתולוגי בשם ישראל שהתנגד להריסת כל צריף. הבנייה בוצעה למרות התנגדותו. היו בבה"ד שירותי בול פגיעה והם שונו. תכננו להקים ביה"ס לעתודאים, באחריות בה"ד, בשיתוף העיר רמלה, לחנך שוחרים לפני הגיוס לצה"ל, אבל הדבר לא הגיע לידי ביצוע. לבה"ד קשרים הדוקים עם עיריית רמלה והוא אחראי על בית הקברות בעיר. נבנו מרפאה חדשה, הובאה רופאה אזרחית לתגבור, הוקם מועדון במקום הפונדק המשרת את המדריכים כי בה"ד היא לא יחידה פתוחה. השקם הישן נהרס ובמקומו נבנה שקם חדש. ביצענו הפרטה של המטבח לגורם אזרחי והשארנו את גילי המיתולוגי. המגמה הייתה שלא יהיו חיילים במטבח ובתמורה לקצר את הקורסים, כדי שהחיילים יגיעו ליחידות במהירות האפשרית.

לפני קום המדינה היו בצריפין ביצות ונשתלו במקום איקליפטוסים. העלים נושרים וכל בוקר צפיתי בחיילים המטאטאים את הכבישים. החלטתי שאסור לבזבז על כך זמן ולאחר התדיינות עקרנו חמישים עצים. עיריית רעננה תרמה מדשאה ודקלים והבה"ד קיבל מראה של קמפוס אקדמי. הקשר עם העירייה התהדק. העירייה נתנה במתנה טרקטור ובן שושן האחראי על קבלת החניכים, המים וטיפוח הדשאים, חגג.

בענף אימון יחידות הקמנו את האמפיתיאטרון והעמקנו את עקרונות ההדרכה. הוחל בבניית ניידות הדרכה במש"א והותקנו בהן מערכות שהיו שיא הטכנולוגיה באותה תקופה. ארנון

התחיל עם כיתות ממוחשבות ואני המשכתי. רכשנו מאות מחשבים ניידים. הכול נועד כדי לחסוך זמן, לטייב ולהוזיל. ההדרכה הייתה בראש מעיינו של החיל. שאפתי שהמוזיאון של החיל יוקם בבה"ד אבל עמותת חי"ק הקימה אותו ביפו. אם היו מקימים אותו בבה"ד כל חייל היה צופה בו וחי את מורשת החיל; זה היה מקנה לבה"ד דחיפה גדולה.

חיזקנו את ענף המקצועות. את ענף הטכנאים הכפפנו לענף אימון יחידות. רצו להעביר את הענף לבליש, נלחמנו והצלחנו למנוע זאת.

שימשתי יו"ר הבה"דים וארגנו ביקורים של משלחות בבה"דים בחו"ל כדי ללמוד מניסיונם. נקבעה ביקורת אחידה לכל הבה"דים על ידי המטכ"ל.

השירות בבה"ד היה תקופה מאתגרת. בה"ד 7 הוא נכס לחיל, הוא הבית שלנו. מפקד בה"ד הוא אחד התפקידים היפים ביותר בחיל, בה"ד הוא מוסד חינוכי, שיש לטפחו ולשמר את רוחו בעיר הבה"דים העתידה לקום וכל עוד אנו פה להמשיך במינוף, כדי שהחניכים יזכו להכשרה מעולה.

אל"ם (מיל') דודו גבע

כל התפקידים בחיל חשובים, אבל מידת ההשפעה של מפקד בה"ד 7 היא ברמה שונה. להערכתני הוא הקצין המשפיע ביותר על החיילים והמפקדים של חיל התקשוב בהווה ובעתיד. זה אמור לפחות למספר שנים וחל גם על אנשי המילואים שהשתתפו בקורסים בבה"ד. בהיותי מפקד בה"ד 7 במשך 3.5 שנים זכיתי להוביל הכשרות היסוד והקורסים, וכן להוביל את אנשי התקשוב ברוח "המברק עבור יעבור" ו"מסיימים משימה אחרונים" עד שמקפלים הכל, נושאים שבאים לידי ביטוי בבה"ד.

הסביבה משפיעה על החניך ועל המדריכים. לכן הושקעה עבודה רבה בשיפור הכיתות, השירותים ובשדרוג חדרי האוכל והדוגמה של כיתות צי"ד עומדת לפנינו. התחלתי את השירות בגדוד שנקרא בזמנו "עוצמה גבוהה", שירתתי בתפקיד קצין קשר גדודי בשריון, קמב"ץ ומ"פ, קצין קשר אגף ארטילרי, קצין קשר חטיבה 500, למדתי בפו"ם לתואר ראשון בהיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת חיפה, בקורס קציני קשר מתקדמים מטעם צבא ארה"ב, ולתואר שני במינהל עסקים. הייתי מג"ד 7022, מג"ד 371, ומקש"ח צפון. פעלנו לשיפור סביבת העבודה של הסגל החניך והמדריך. התפיסה הייתה שלחניך יהיה דשא ירוק מול העיניים, מקום שנעים להימצא בו עם מיזוג אויר. פעם היו בכיתות מאווררים כמו במערבונים.

סביבת העבודה כללה את המגורים, המזון ועוד וכך הועלתה רמת ההקשבה בעשרים שלושים אחוזים. השקענו הרבה בסגל, בבחירת המדריכים לדור הבא. הייתה זו תקופה של שינויים, חיל התקשוב עבר מאגף התקשוב לזרוע היבשה ומזרוע היבשה לאגף התקשוב. בה"ד 7 זכה לשדרוג ולתקציבים משני המקורות. ישנן הרבה פינות מיוחדות בבה"ד. אחת מהן היא למקצועות המחשב, שהיא המובילה בעולם בהכשרת תוכניתנים למקצועות המחשב השונים. הנכנסים לבסמ"ט יוצאים משם אחרים. כמנהל שתי חברות אזרחיות, אני כמו שאר המנהלים במגזר האזרחי, נלחמים על קבלת בוגרי בה"ד 7. מי שלא חותם קבע מוזמן לעבוד בחברות האזרחיות. בוגרי בה"ד 7 נדרשים מאד בשוק העבודה.

בה"ד 7 הוא מכפיל כוח למדינת ישראל בשל האיכויות של מפעילי המחשבים ואנשי השטח שהוא מייצר למגזר הפרטי.

קידמנו את תחום המורשת ואת שמירת הקשר עם המשפחות השכולות.

הנהגנו כנס של המשפחות השכולות לפני ראש השנה, חיילים הציגו תרגילים ובערב התקיימה ארוחת ערב והמסורת הזו נמשכת.
במלחמת לבנון השנייה בה"ד 7 נרתם למשימה בגזרות עזה ולבנון. הוקם צומת קשר בפיקוד צפון ותרמנו חלקנו למורשת הבה"ד. המדריכים שחזרו מהמשימה רכשו ניסיון לאחר הפעילות בשטח.

אל"ם (מיל') מייקי מסטאי

בשנתיים האחרונות אנחנו עוסקים, הלכה למעשה, בעיקר ביישום הלקחים של מלחמת לבנון השנייה ועופרת יצוקה. תפקיד המפקדים והמדריכים בביה"ס לתקשוב הוא ליישם בהדרכה את הלקחים וההתנסויות ושההתנסויות תהיינה משמעותיות - על מנת שהחניך יהיה ערוך למשימה שלו בצה"ל.
הרקע הצבאי שלי החל בשנת 85, מסלול קצונה, השלמה חיילית, קצין קשר גדודי וחטיבתי, קצין קשר של חטיבת גולני, מדריך בענף מפקדים, פו"ם, סמג"ד, ראש מדור מבצעים של החיל, מג"ד 91, מקש"פ צפון ומפקד בה"ד 7 בשנים 2009-2010.
תפקידנו בבה"ד הוא להיות רלבנטיים לתקופה הנוכחית, המשך ההתאמות ללמידה מהמלחמה, מבחינת תיאורטית, מקצועית, התנסויות, הכשרה והשתלמות, בייחוד בקורסי מפקדים. עלינו להביא את המפקדים לשדה ההתנסות בפריסה מקצועית. ההתנסות היא חוויה אחרת, שונה, אמיתית יותר.
משנת 07 מרבית המפקדים והמדריכים משתתפים בתרגילים מעצבים, חיצוניים ופנימיים בבה"ד, מכשירים אותם לתפקידם בשטח.
במה שקשור ללחימה ברשת, היערכות בה"ד והכניסה לצי"ד (צבא יבשה דיגיטלי), למערכות המתקדמות, אנו נמצאים בעיצומה של מהפכה, של כתיבת מארזי הדרכה לרמת גדוד, חטיבה

ואוגדה. זה שינוי משמעותי בו לוקחים חלק כל הענפים. זו לא החלפת פלטפורמה אלא למידה של טכנולוגיות חדשות ובאותה עת שימור המערכות המבצעיות הקיימות.

בנושא תפיסת ההדרכה - ניתן דגש להתנסויות, פרקטיקה בכל הפרמטרים וכל מה שקשור ללמידה הפוכה. במילים אחרות היכולת שלנו להיות פתוחים כך שמומחי התוכן יגיעו לבה"ד כדי ללמד בקורסים, ללמוד מהוותיקים. האנשים הטובים ביותר מלמדים מג"דים, ממפ"אים. בסיכומו של דבר כל מומחה תוכן מגיע לבה"ד ומתקבל בזרועות פתוחות. אנו נמצאים בארגון שטוח ולכן חשוב שמומחי ידע ותוכן ומוקדי הידע יבואו לבה"ד.

המסלול של מדריכים ומפקדים בבה"ד פותח במשך שנים רבות והתוצאה היא חינוך העובר מדור לדור וביצוע של תהליכי למידה והדרכה נכונים.

לקורס הדרכה ראשון בנפ"ה מגיעים צעירים אחרי התנסות קצרה, מפקח "יושב עליהם" וחונך אותם, השינוי שחל בבה"ד 7 הוא בחניכה, כיצד מגדלים דור חדש של מפקדים. בסופו של דבר זה בא לידי ביטוי בהכשרה. החבורה שנמצאת כאן היא הטובה בחיל התקשוב ובאגף התקשוב. אנו בוחרים במצטיינים ביותר, משקיעים כל מה שדרוש בפיתוח ההדרכה, זמן, התמקצעות, קורסים משלימים והתנסות. זוהי האוכלוסייה שנושאת את החיל עשרות שנים על גבה, זו עבודת קודש שהיא לב ליבו של התהליך בבה"ד 7.

מחנכים לכבוד האדם, בונים מערכת של אמון משלב הטירון, שלב היסוד, מקנים ערכים של כבוד האדם, דבקות במשימה ומקצוענות. אלה הערכים המובילים את המדריכים והמפקדים בבה"ד. המפקדים הטובים הם קודם כל הערכיים.

היעד שלנו היא תרבות משותפת ויזמות, טיפוח וגדילה, התייחסות לחניך, סביבת עבודה והשקעה. כאשר משקיעים במדריכים ובמפקדים קוצרים את הפירות. זו תפיסת העולם; היכולת לשתף, להרגיש חלק משרשרת הפיקוד, מעמוד השדרה של הבה"ד ולשמחתי הדבר מבוצע בדרך מצוינת.

בעתיד כשהתרגילים יהיו מורכבים יותר עם אינטגרציה של מערכות במסגרת הצי"ד, החוויות תהיינה משמעותיות יותר.
הכניסה לבה"ד לאחר כהונת מקש"פ משמעותה לשים "למד" על המצח. בחודשים הראשונים בבסיס השקעתי עצמי בלמידה לעומק של הבה"ד ומהות הלמידה. הידע עובר בין הענפים, לא נשמר במקום אחד, אלא זורם לענפים השונים בתהליכי הלמידה, משותף לכולם. היכולת של ענף אחד להעביר ידע לענף אחר בתרגיל והאינטגרציה בין המערכות היא השאיפה.

דברי המרואיינים האחרים

סא"ל (מיל') גדעון לוי

השתחררתי אחרי 28 שנות שירות. הגעתי לבה"ד בשנת 1950. לפני כן הייתי חצי שנה בחיל הקשר האמריקני. פתחתי קורס לקוונות שדה לקשר סטטי בבה"ד 7. בבה"ד נאספו קשרים מההגנה וממקומות שונים כדי ללמוד טכניקה מודרנית.
ביצענו קשר סטטי של טלפונים, תרגילי עזר בהם טיפסו על עמודי עץ כדי להתקין עליהם כבל להקמת קשר לכמה קילומטרים. בנינו קווי קשר באזור גזר.
במלחמת השחרור הייתי בפלוגת הטלפונים של חיפה. הקמנו קשר למגניי העיר וגם האזנו לקווים של הערבים ובנינו מרכזיות קטנות בעמדות.

רס"ר (מיל') בני שפירא

המשמעת קשורה בביצוע, אדם לא ממושמע לא מסוגל לבצע מטלות. רשלנות, איחור וחוסר משמעת אינם מתקיימים עם ביצוע הולם.

המשמעת קודמת לביצוע. אין להטיל על קצין חסר משמעת משימה. הכול קשור במשמעת. ללא משמעת אין תוצאות.

תמיד זוכרים את הרס"ר. תקופת השירות של הרס"ר ביחידה היא ארוכה, הקצינים מתחלפים, בעיקר הבכירים. 30 שנות השירות שלי נערכו ב-4-3 יחידות, בכל אחת שירתתי לפחות 7-8 שנים, כך שכולם זוכרים את הרס"ר, כל המחזורים פוגשים את אותו הרס"ר.

קצין תקשוב ראשי אלוף שפרן היה צוער בבה"ד 7 בתקופתי. לא פגשתי אותו שנים רבות. בשנה שעברה ביום הזיכרון לחללי החיל בעמותת חי"ק נכנסתי והאלוף קם ואמר לי "אם אני זוכר משהו מבה"ד 7 זה את רס"ר בני". זה שימח אותי.

הדבר המרגש ביותר והטראומטי שארע לי בבה"ד 7 היה במלחמת יום הכיפורים. יומיים לפני יום הכיפורים הוכרז מצב כוננות. ביום הכיפורים רוב החיילים היו בתפילה בבית הכנסת. מפקד הבסיס ביקש להוציא את הקצינים של ענף המפקדים והם יצאו עטופים בטליתות ורכב חיכה להם כדי להסיע אותם למלא את התפקיד במינוי החרום. היו לי דמעות בעיניים.

באחד הבקרים הצעתי למפקד המחנה סא"ל בני שנלך לאכול ארוחת בוקר. על השולחן היה מסמך והוא כיסה אותו. לא הבנתי מדוע הוא מסתיר את המסמך, כי שום דבר ולו המסווג ביותר לא היה נסתר ממני. לאחר הארוחה לא התאפקתי ושאלתי, בני מה קרה? היו לו דמעות.

המסמך היה הודעה על נפילתו של אילן בנו של תת אלוף מוסיק גידרון מפקד החיל. הכרתי את אילן כאשר אביו היה קצין קשר פיקוד דרום ואני רס"ר גדוד הקשר. הוא רכב על הווספה שלי וביקר בביתי. זו הייתה טראומה.

סא"ל (מיל') אהרן גד

הגעתי לבה"ד בשנת 1951, שירתתי עד שנת 1959 ואחר כך פעם נוספת.

בתקופתי התחילה המסורת של הבסיס, שימשתי מדריך מכשירי רדיו ונוהל דיבור, מונית למדריך בכיר וגם חיברתי מערכים לשני מכשירים שהוכנסו לשימוש בחי"ק. מהקורס שהשתתפתי בו שמנה 42 חניכים בחרו 6 להמשיך כמדריכים. בדקו אותנו והמליצו על הראויים.

להדרכה לא היה נוהל מסודר, למדנו תוך כדי עבודה את מהלך ההדרכה. ביצענו זאת היטב. התקדמתי ממדריך רגיל לבכיר ולאחר מכן להדרכה בקורסים מיוחדים. נבחרתי לכהן כעוזר מד"ר או קצין תיאום והדרכה.

באותה תקופה בעת הנפת הדגל הוצגה סיסמא: "המברק עבור יעבור". הקנינו למורסיסט ולאיש הקו או יחידת הכוח את ההבנה בדבקות במשימה, בהשגת המטרה בשדה ובקווים הקדמיים, שהתבטאה במשפט פשוט: "המברק עבור יעבור".

בשנת 3-1952 הקימו בבה"ד תחנת חובבים. ב29 באוקטובר 1956 הייתי בתחנת והאזנתי לתשדורות בחו"ל. ניגש אליי אדם והודיע שהחל מבצע צבאי, מבצע קדש. התחלתי לחפש מה שניתן להאזין בארץ והנה אני מאזין לצנחנים במיתלה שמנסים לשדר למטכ"ל והמטכ"ל מנסה לשדר להם והם לא מצליחים בשל שטח מת. עשיתי כל מה שקשר טוב עושה. כיוונתי לגל המדויק ופרצתי במשפט "דרכי עבור" ואיתר מזלי שיכולתי להיות שותף במבצע. אחר כך נוצר קשר ישיר ולא היה צורך בתיווך שלי.

המערך המשמעותי לא טופל בידי מדריכים. היו 4 רס"פים ורס"ר שדאגו למשמעת. הייתה הבנה שהמשמעת צריכה לשרת את הרכשת המקצוע לחניכים. המשמעת לא קיימת בפני עצמה, היא מסייעת לשמור על כך שהחניכים יוכלו להקדיש עצמם ללימודים. הדבקות במטרה והתכנים נוצקו בשנים 51-1949, במטרה להפוך חייל צעיר לקשר מעולה וכל הבנייה והלוגיסטיקה שירתה המטרה הזאת ונשארה לאורך השנים, להיות חייל שהוא קשר.

סרן (מיל') יוסי ניצני

להיות איש חיל האוויר בבסיס שכולו ירוקים הייתה זכות יוצאת דופן, הסתכלו עלינו בהערכה. ידענו להשתלב בחיי הבסיס, מחלקה 52 בפלוגה א' הייתה מחלקת חיל האוויר, שעליה פיקדתי.

בעת הפיקוד על הקורס נשלחתי אל מטה חיל האוויר, אחרי שהוסבר לי מה יקרה ב-5 ביוני. ב-4 ביוני סגרו אותי בחדר לכל הלילה ולמחרת, בשעה מוקדמת, מצאתי עצמי מוביל שורה של ניידות קשר לדרום, זה היה חלקי בלחימה.

הקורסים בבה"ד 7 של חיל האוויר וחיל הים וחיל הקשר היו ארוכים והשירות הארוך בבסיס השפיע על היחס ובנה חברויות ונוצר קשר נוסטלגי למקום ואלה שהמשיכו במסלול קצונה הגיעו שוב לבה"ד.

בחרו את המועמדים הטובים והמתאימים ביותר להימנות עם הסגל ואני שופט זאת לפי התוצאה. רבים מהמדריכים ומהסגל שהגיעו לשורה הראשונה בתקשורת ובעסקים הם מבית היוצר של חיל הקשר.

הייתה לי הזכות לקבל אינפוט מחיל האוויר של דוגמאות מעשירות ששילבנו בקורס. מדובר בפעולות מבצעיות של אנשי קשר הקרקע של חיל האוויר שתואמו עם מטוסים. כשרתנו במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים בא לידי ביטוי מה שלמדנו בבה"ד 7. המשמעת הייתה קפדנית וזה היה ידוע בכל הצבא. מי שבגר את בה"ד 7 ויצא משם בשלום מבחינת הסנקציות מן הסתם היה חיל טוב. אני זוכר שיצאתי עם חברים לבלות בתל אביב באפטר ומצאנו עצמנו בקטטה אלימה. חזרנו לבסיס עם מדים קרועים ופנים נפוחות. צבענו אחד את השני בפודרה ובבוקר הופענו מסורקים ומגוהצים לפני החניכים כדי לשמש דוגמה.

טור' (מיל') דליה שץ

השתתפתי בקורס הקשר הראשון של צה"ל שהתקיים במחנה דורה בנתניה ואחר כך בהשתלמות בבה"ד 7 בצריפין. הייתי בין החיילות הראשונות שהתגייסו לצה"ל. לא היו לי מדים ובכרכור לא ידעו שאני חיילת. רציתי להתגאות, נסעתי לחדרה וקניתי מדים. אמרו לנו שאנו הולכות לעבור את קורס הקשר הראשון של צה"ל. זה היה משהו מכובד ויוקרתי. בכל מהלך הקורס הדגישו זאת.

למדנו מכשיר שהיה די כבד. בחורה אחת הייתה נושאת את המכשיר על הכתפיים והשנייה מדברת בטלפון. המכשיר נמצא במוזיאון של חיל הקשר. אחרי זה שירתתי כמרכזנית של הבסיס. הייתה מרכזיה עם תקעים ושקעים. לילה אחד הייתי לבד ופתאום ממכשיר הקשר נשמעו קללות של ערבי.

להשתלמות במכשיר חדיש יותר שלחו אותנו לבה"ד 7. אחר כך הייתי מרכזנית של פיקוד דרום בקסטינה. אכלנו באותו חדר עם יגאל אלון.

רס"ן רויטל ברגית

אני מדריכה ומפקדת ענף; נפ"ה נמצאת בליבת העשייה של בה"ד 7. עוסקים בשיטות הדרכה מתקדמות, מצלמות במעגל סגור כדי שהמדריכים יוכלו ללמוד מהצילום ולקבל משוב און ליין. במהלך השיעור המדריכים מצולמים בטלוויזיה במעגל סגור ואנו משקיפים מחוץ לכיתה. אחר כך עוברים על החומר המצולם ודנים עם המדריך. עוסקים בקליטת אמל"ח חדש, תוכנית צי"ד שהיא שינוי מבט בצבא ובתוך כך פותחו תוכנות, תכני שיעור והכשרות יסוד.

מאתרים צרכים בשטח, מלבנים אותם, מקיימים משובי שטח לאחר שהות של כמה חודשים בתפקיד, בוחנים את יעילות ההכשרה, מה ניתן לשפר ובונים הכשרה טובה יותר.

מה שמאפיין את הבה"ד זה החיבור שלו לשטח, הרבה תרגילים בשטח, חיבור לאוגדות, לפיקודים, לזרועות, כך שהחניכים חשים את השטח, מקושרים לשטח, להתנסות מעשית, חיבור המדריכים לשטח ע"י סיפוח ליחידות שונות בצבא, כדי להכיר הצרכים. יש לנו טירונות מרגשת, הכשרה לצה"ל של אנשים שלא יכולים לשרת באופן רגיל בשל בעיות שונות והם מעוניינים לתרום. אנו מכשירים אותם בטירונות קצרה בת 5 ימים, חלקם נשארים בבה"ד 7. יש בבה"ד מדור הוצאה לאור שהוא בנוי ממתנדבים כאלה, אחד עם ניוון שרירים ואחד עם בעיה נפשית, הם החייליים הכי טובים שקיימים. הם מדהימים, ממש להתפעל מהם. אזרח המגיע לבה"ד חל בו שינוי מן הקצה אל הקצה. מקבלים אותו בכל דרך אפשרית, מקנים לו ערכים ומוטיבציה להצליח. משכנעים שהתקשוב הוא בלב העשייה והאתגר של הטכנולוגיה בעולם.

נותנים לו תשומת לב כדי להבין אותו, צופים את הקשיים בדרך, את הקושי להיכנס לראש הצבאי, עוזרים לו להיקלט טוב יותר במערכת הצבאית, להיות ממושמעים יותר, להקטין מצוקות אם ישנן. קיים מעקב אחר החייל, לכל חייל יש מפקד אישי תומך, מקיימים קשר עם ההורים, כדי לחבר אותם לעשייה הצבאית תקשובית. בדרך זו התמיכה שלהם גדלה והחניך משתלב טוב יותר בצבא.

סג"מ איה קרלינסקי

אני מפקדת מחלקה בקורס מפקדים, מכשירה חיילים להיות מפקדים. בוחרים את המדריכים הטובים ביותר להוביל את ההדרכה במדורים. בקורס רוכשים מיומנויות הדרכה וטכניקות העברת חומר בכיתה. שני מפקדים מדמים סימולציה של משוב, מפקד אחד מעביר משוב למפקד אחר, נבחנת שפת גוף, ביטחון עצמי, כל הכיתה משתתפת בחוות דעת לגבי השיעור שהועבר.

רנ"ג יצחק בן שושן

המשמעת היא חלק בלתי נפרד מהקפדה על תפקוד יום יומי. אם קיימת הקפדה על משמעת, כגון תספורת, נעליים מצוחצחות ומראה חיצוני בבסיס ומחוצה לו, החייל יקפיד על ביצוע משימתו. הקפדה על ניקוי יום יומי של הנשק מביאה לבדיקה שגרתית מדי בוקר של מכשירי הקשר. אם אין הקפדה ביום יום על גילוח לא תהיה הקפדה על ביצוע המטלות המקצועיות. לדעתי זוכרים יותר את הרס"ר מאשר את המפקד. תמיד שואלים אם עדיין בן שושן קיים בבה"ד 7. כל מי מיוצא מהבה"ד מייצג אותי באופן אישי. אם ההופעה לא תקינה אני שואל מיד למה אתם מבזים את השם שלי? אני מזוהה באופן אישי עם בה"ד 7. גדלתי פה, משנת 1979 אני כאן. בה"ד 7 בשבילי הוא בית. השקעתי פה יותר שעות מאשר בחיים האישיים שלי ובמשפחה. זה עלה לי במחיר לא קטן. בה"ד 7 היה חשוב לי יותר מהמשפחה ואני לא מתחרט על כך.

רנ"ג שלומי מרטינובסקי

אני משרת כקצין טכני 12 שנים. חל שינוי עצום בתשתית. הקמנו סביבת עבודה נעימה, הוקם מערך תומך של כיתות לימוד, איזור צי"ד, צבא יבשה דיגיטלי, פרויקט הטכנולוגיה העתידי של צה"ל. זה קמפוס עם כיתות לימוד הכוללות את הציוד הנלווה, מרפאה, חדרי אוכל. בהד 7 נמצא על שרידי מחנה בריטי משנות העשרים, התשתית שונתה וחלק מהמבנים שומרו. תפקידי מורכב מכמה חלקים, שר אוצר האחראי על תקציבים ומשאבים, לחסוך משאבים על מנת להתעצם, וכן לשמש קצין בינוי.

אני מרגיש שייך למקום הזה שבו הושקעו שנות חיי היפות, קרוב לשלושים שנה אני משרת במקום היפה הזה, זה בית וככל בית יש מקומות יפים ופחות יפים, רגעים של משבר, אבל רואים את התוצאות לאורך השנים, פרי העמל, זה הסיפוק הכי גדול, הנאה לראות את הבה"ד הזה צומח, גדל ומתקדם לשנות האלפיים.

מקיימים במגרש המסדרים אחת ל-3 חודשים מעמד סיום לקורס קצינים בהשתתפות ההורים. באחד הטקסים היה מזג אוויר סוער והתלבטנו אם לקיים הטקס. מפקד הבסיס קרא לרב הבסיס וביקש להעלות תפילה לשמיים שבמשך הטקס לא ירדו ממטרים. כולנו התפללנו ו-5 דקות לפני תחילת הטקס השמיים נסגרו והגשם פסק. 15 דקות מתום הטקס התחילו גשמים חזקים. בטקס השתתף הרמטכ"ל. בעקבות האירוע המשמח הוקם בית כנסת בבסיס. התפקיד שלי קצת כפוי טובה כי אף פעם המשאבים אינם מספיקים למה ששואפים לבצע, יש חלומות רבים. אנו משתדלים לנצל משנה לשנה את התקציב ביתר חוכמה. כשמחלקים את העוגה בתבונה כולם באים על סיפוקם.

ש. מה התחושה לקראת המעבר לעיר הבה"דים בדרום. מנסים להדחיק ההרגשה, מי שנטע שורשיו שנים רבות במקום זה חש תחושה של סגירת מעגל ופרק, הרגשות מעורבים, נסתיים פרק בעשייה. בהמשך ודאי אזיל דמעה.

רנ"ג זורו שמואל

אני משרת בחיל התקשוב 36 שנים. התגייסתי בתחילת מלחמת יום הכיפורים, עברתי קורס טכנאים בבה"ד 7. בבה"ד אני משרת 12 שנים ויתר השנים ביחידות שדה, גדוד, חטיבה ואוגדה.

באתי לבה"ד 7 מתוך שליחות ואמונה שיש להעשיר הידע ולהעביר ידע לדורות הבאים. אני משמש בוחן חילי בתחום הלוגיסטיקה והתקשוב.

חיילים מגיעים למדור, לומדים דרכי אחזקה ושיטות טיפול בציוד, תיעוד והופכים רלבנטיים בשטח.

הגעתי לבה"ד לאחר 27 שנות שירות במערך הנפרש, ביחידות הלוחמות, בחרו בי בגלל מגוון התפקידים שביצעתי כמוקד ידע כדי להפוך הלימוד בבה"ד רלבנטי לצורכי השטח. התגייסתי כאשר היה בשימוש ה-GRC אחר כך ה-VRC. בשנת 1973 קלטנו ציוד איכותי ובעקבותינו צה"ל. צה"ל הוא אחד הצבאות המתקדמים בתחום הטכנולוגי והחיל בראש. אני גא לשרת בפקיד הזה, אוהב את החיל, זה הבית שלי.

כוח האדם הטוב ביותר שאני מאתר בקורסים אני משאיר לשמש מדריכים ומפקדים בבה"ד, שימשיכו את הלימוד האיכותי והמערכתי. מקיימים טיפול בחייל מיומו הראשון עד לסיום הקורס הנמשך 7-8 חודשים. מלמדים את הצוערים אפסנאות תקשוב, את החשיבות של הנושא. אפשר להיות קצין או מג"ד טוב, אבל אם אין ציוד תקין אי אפשר לצאת לשום מבצע ולשום אירוע.

מתוך ארבעים חניכים נשאר אחד או שניים כמדריך.

אני מטפל באוכלוסיה היותר קשה בחיל.

אני דוגל בדרך של מגע עם הציוד ובביצוע תרגילים בשטח, להקים מערכות, להתקין ולפרק. כל המערכות הן בעצם ערכות עם פריטים רבים, אין כמו תרגול ומגע בשילוב הסבר פרונטאלי ומצגות ושימוש במחשב. אנו יודעים בכל נקודת זמן איזה ציוד זמין ומידת השמישות שלו למקרה של מלחמה.

בה"ד 7 הוא משפחה, לכולם מטרה משותפת, להצטייד הדור הבא קדימה לגרום לשרשרת הדורות להמשיך במרוץ הטכנולוגי, בהתפתחות ובעשייה האין סופית, בצפיפות הגדולה בתקשורת הקיימת עתה. זה הבית הכי טוב שאפשר לקבל, בית מצוין לשרת בו. בגילי יכולתי לבלות בקאונטרי קלאב, אבל בחרתי לתרום במקום הזה. אני מאמין במה שאני עושה.

ההרגשה הטובה היא בסיום קורסים, בעת חלוקת התעודות. חייל שמתחיל קורס עם בעיות אישיות, רפואיות, בקשות לשחרור, התערבות הורים, מסכת של טלפונים יום יום ועיסוק סביב החייל. ברגע שמעניקים את התג עם האלקטרונים, כשהוא שייך לחיל התקשוב זו הגאווה הכי גדולה, להעניק לו את התעודה, לראות אותו משתייך לחיל, יורד לשטח. הסיפוק שלי כשאני צופה בהם עולים בדרגות ומתפתחים, ממשיכים המורשת.

רס"ב מוטי כרמלי

אני משרת בבה"ד מיום גיוסי בשנת 1987, 23 שנים אני בבה"ד. בסוף שנות השמונים, בשנת 89, הצבא עבר מהפכה גדולה בתחום התקשורת, זה היה בעידן הטלפרינטרים. נכנסה לשימוש מערכת "אורות הבמה". בענף הטכנאים דאז עסקו בהדרכה ובהטמעה של אורות הבמה בצבא, מהלך דומה שהיום בה"ד מבצע בצי"ד, צבא יבשה דיגיטלי. גם "אורות הבמה" בסוף שנות השמונים וגם הצי"ד אלו מהפכות תקשורתיות שהתרחשו ומתרחשות בצבא ומי שמוביל אותן זה החייל ובה"ד 7. בשנת 89 היינו אמונים על הדרכת כל הצבא במערכת "אורות הבמה" - טלפרינטרים מתקדמים דאז. המערכות היו מבוססות על וקסים שהחליפו את הטלפרינטרים באיכות, במהירות וברמת האבטחה. היום המהפכה המתרחשת שונה - בתחום הצי"ד, צבא יבשה דיגיטלי, ואת המהפכה מובילה זרוע היבשה בשיתוף אגף התקשוב וחיל התקשוב והבה"ד עושה את כל ההסבות ברמות השונות ושותף בהטמעה בשטח. כל מה שמתרחש, כל שינוי שאמור להגיע לשטח מתחיל בהכנות מקדימות בבה"ד, בלמידה של החומר ע"י המדריכים, הכנות להדרכה ובסופו של דבר כאשר מגיעה הבשילות אנחנו לוקחים חלק בהטמעה בשטח. בשנת 2000 התחלנו בהקמת מדור פיתוח הדרכה.

בה"ד עסק בפיתוח הדרכה. מפקד הבה"ד אל"מ מאיר לוי הוביל המהלך. הגענו להבנה שעם הידע והמבנה הקיים לא ניתן לבצע קפיצת מדרגה וליצר תהליכי פיתוח הדרכה שאנו שואפים להם. הקמנו את מדור פיתוח ההדרכה שריכז את כל מקצועות ההדרכה, ההדרכה עצמה, פיתוח שיטות הדרכה, קורסים ואמה"ד, אמצעי הדרכה. הגדרנו תהליכים לפיתוח ההדרכה ולביצוע של הדרכה נכונה. חשיבה של בניית קורס, מיקום תכנים ולימוד נכון. המדור התחיל עם 2-3 אנשים ואחר כך הפך מדור מסודר עם שיטות והוראות כתובות. באמירה שאין תלמיד גרוע אלא מורה גרוע יש הרבה מהמציאות. בבה"ד אנו בודקים עצמנו בכל עת, מנתחים את ההדרכה, מיצרים שיטות הדרכה מגוונות להקניית החומר. אם חניך שואל שאלה ולא הבין את החומר, המדריך לא צריך לחזור על הדברים אלא לחפש דרך כיצד להגיע לחניך בתהליכי הדרכה נכונים. המגמה היא להעשיר את עולם ההדרכה לספק אמצעים כמו אנימציה, סרטונים ואמצעי המחשה אחרים, להסביר החומר בדרכים מגוונות. בסיכומו של דבר להיות מדריך טוב יותר.

אני משמש שנה חמישית כקצין אג"ם, מטרתנו לנצל באופן אופטימאלי את התשתיות והאמצעים ממקרו למיקרו, לתכנן עבודת מטה בבה"ד, שהוא בסיס מורכב, חידושים רבים נכנסים, אימוני צי"ד, הכשרת מפקדים ועוד. מדובר במערכות תקשוב, תרגילים, רכבים ועוד. מלבד זאת משימות האג"ם כוללות הבטחה, אימון גופני ועוד.

רס"ב יוסי בריסי

אני משרת בענף אימון יחידות, ענף מערכות כיום. חזרתי לבה"ד לאחר שהייתי מדריך אלחוט בשירות סדיר בשנים 1988-91, וכן שירתתי בפלוגת לוגיסטיקה ובנפ"ה. המדריכים עוברים מבחנים פנימיים ע"י מפקדים ישירים ואחר כך ע"י מפקד מדור ובסוף הדרך ע"י ראש הענף שנותן אישור סופי. הנבחר מועמד להדריך אנשי מילואים ותיקים בחיל

שהתנסו במערכות במשך שנים ולעדכן אותם במערכות החדשות. המדריכים חייבים להיות בקיאים ברמה הגבוהה ביותר. חלק מאנשי המילואים עובדים במפעלים, כמו תדיראן ואלביט, ומפתחים את המערכות. מי שעומד מולם אמור ללמד אותם וחייב להיות בקיא ברמה הגבוהה ביותר. בחור צעיר כזה עובר בדיקות דקדקניות ברמת הידע והיכולת שלו ללמוד, מבחנים, שיעורים לדוגמה, וגם את יכולת הלמידה הטכנית שלו. לא כל אחד יכול להתמודד עם המערכות האלה. הוא צריך להיות סופרמן קטן, ללמוד חומר רב. לא פעם הם לומדים בשעות הקטנות של הלילה, בזמן הפנוי, משפרים את הידע, כדי להגיע לרמה מספקת ולעמוד מול איש המילואים שמכיר החומר על בוריו.

אני בבה"ד 22 שנים, הייתי מדריך בצעירותי. מעבר למקצועיות וללימוד הטכנולוגיות ועמידה ביעדים אחד הדברים החזקים פה היא החברותא גם מעבר לשעות העבודה, תחושת הבייחד, השיתוף בין המדריכים. רוב חבריי נשואים למדריכות והרבה משפחות וחברויות התגבשו פה. אחד המדורים החדשים הוא צי"ד, פרויקט הדגל של החיל, טכנולוגיה נפלאה שמגיעה לדרגים הנמוכים ביותר, לנגמ"ש, לטנק וללוחם הבודד, המשפר את היכולת בשדה הקרב. עוקבים אחר הטכנולוגיות החדשות ביותר ומשדרגים אותן, עדים בכל תקופה לטכנולוגיות חדשות ומשתדלים להישאר בקו הראשון.

בכיתות, גם של הצי"ד, משתמשים בכלים אמיתיים בהם פועלים הלוחמים, אחד לאחד, כמו בשטח, כדי לחוות את הכלי האמיתי. לאחר הלימוד בכיתות וההתנסות בדימוי בשדה הקרב יוצאים לשטח.

בעופרת יצוקה שלחתי מדריכים רבים ליחידות הצבא, להדריך מילואים בזמן אמת. ניידת ההדרכה שלנו שמדמה כיתה אמיתית עם כל הציוד הנדרש ביקרה ביחידות גם בעופרת יצוקה וגם במלחמת לבנון השנייה.

מענף המערכות נשלחו מדריכים לסייע בלחימה, חלק מכיתת הלימוד בשגרה ובחרום חונכים ביחידות ותורמים משמעותית ללחימה בכל יחידות הצבא.